

Ponedeljak, 23. maj 2005.

Svedok Fatmir Limaj

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14.20 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Izvinjavam se što kasnimo nekoliko minuta. Gospodine Limaj, želim da vas podsetim na svečanu izjavu koju ste dali na početku svog svedočenja. Ona i dalje važi. Izvolite, gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude. Ja sam nestrpljiv da počнем, ali gospodin Mansfield želi nešto da pokrene pre nego što počnemo.

SUDIJA PARKER: Oprostite, gospodine Mansfield, nisam vas primetio.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, ja nisam nameravao ovo da pokrenem sada, ali mogu da vam kažem o čemu se radi. Naime, u četvrtak smo dobili jedan spisak dokaznih predmeta koje će možda Tužilaštvo koristiti u toku unakrsnog ispitivanja. I priloženo uz spisak... nemamo očigledno prigovora na to, sve je u evidenciji i tako dalje. Međutim, uz ovaj spisak se nalazi i jedan dokument koji daje odlomke iz jedne knjige i mislim, koliko sam mogao da vidim, svi ti odlomci su pod raznim tabulatorima: 2, 3, 4, 5, izuzev možda odlomka broj 5, ali broj 4 jeste, i svi su odlomci iz te knjige. Mislim da vi to možda imate pred sobom?

SUDIJA PARKER: Upravo smo dobili taj dokument.

ADVOKAT MANSFIELD: Počinje sa tabulatorom broj 1. Nakon toga možete da vidite niz delova iz te knjige i sve su to odlomci iz nje. I možete da vidite u tabulatoru broj 1 da je to objavljeno pre nekoliko godina, 2001. godine i ima naziv "Projekat stvaranja izdavačkog odbora za objavljivanje monografije o mučenicima Kosovske oslobođilačke vojske je potvrđio i odobrio..." i onda je tu spisak imena i ime Fatmira Limaja nalazi se otprilike na sredini tog spiska. A zatim, pored raznih titula uz pojedince, nalazi se priča o tim pojedincima i prvo piše, recimo, Sadik Shala. Ja sam nameravao da ovo pokrenem u onom trenutku ako Tužilaštvo odluči da koristi ovaj dokument. Međutim, mogu i odmah sada da stavim prigovor, kako bi se uzeo u razmatranje. Jedino što je ovde problem, jeste da je ovaj dokument u celosti, očigledno, već neko duže vreme bio dostupan Tužilaštvu, to nije novootkriveni dokument, koliko mi možemo da procenimo. Niko ne kaže da je upravo otkriven. I očigledno je da su oni želeli da koriste ovaj dokument u toku svog izvođenja dokaza, drugim rečima, da se na taj dokument pozivaju. Onda je to trebalo već odavno da obelodane. Međutim, oni to nisu učinili, niti je ovo ranije obelodanjeno, niti je korišćeno na bilo koji drugi način u toku njihovog izvođenja dokaza. Teško je u ovim okolnostima razumeti, u stvari, ovu vrstu dokumenta koji postoji već neko vreme a na

koji se Tužilaštvo nije oslanjalo, na koji način žele sada da se oslanjaju na njega. Očigledno je da će gospodine Whiting moći da kaže koja je osnova. Ali koliko može da se vidi, ako je to nedovoljno pouzdan dokument da bude korišćen kao deo njihovog predmeta, ova vrsta dokumenta, u tom slučaju teško je videti kako se u ovoj fazi može iznenada osloniti na ovaj dokument. Ukoliko je namera da se to ne uvodi u spisak, a koliko sam shvatio, to i jeste namera, tada status postaje još manje, rekli bismo, pouzdan ili relevantan. Drugim rečima, može samo da se kaže: "Evo, ovde je ovaj dokument. Mi se ne oslanjam na njega, ali šta vi kažete na to?" Onda to stvarno ima, rekli bismo, periferne ili marginalne posledice na ovaj postupak. Ali, mi kažemo, u svakom slučaju, osnovni princip je da ukoliko Tužilaštvo želi da pokrene bilo koji materijal u unakrsnom ispitivanju, onda je dužen da obelodani unapred. Očigledno da postoje neki izuzeci od tog pravila ali čak i oni su veoma pažljivo opisani. Naravno, ako se nešto pojavi iznenada, tužilac, na primer, koji nije mogao da predvidi da će to da bude korišćeno iznenada, to može u pobijanju da iznese i naravno, to je poznata procedura. Međutim, ne izgleda da je to ovde zatraženo. Postoji i druga alternativa, da Tužilaštvo može da ponovo otvorí svoj predmet. Ali ponovo izgleda da nije ono što se zahteva, jer oni bi imali pravo da ponovo otvore ovaj slučaj ako bi mogli da pokažu da se ovo nije moglo predvideti, jer je otkriveno naporima na kraju izvođenja dokaza Tužilaštva. Dakle, ovde se ne radi o tome. Ostaju dve mogućnosti. Jedna se tiče kredibiliteta. I moguće je da oni po Pravilniku smatraju da je to relevantno i da se jednostavno odnosi na nešto što je pokrenuto u glavnom ispitivanju, onda bi to bila stvar poverenja, mada stručnjaci ukazuju i to bez izuzetka, da ukoliko imaju nameru to da urade, mora se dati najmanje 24 časa najave pre nego što se svedok pozove. Dakle, da bi to uradili, morali su to da urade pre nego što je gospodin Limaj izašao da svedoči. Jer možemo da kažemo, da u ovoj poziciji mi imamo obavezu da ne razgovaramo sa gospodinom Limajem kad jednom počne da svedoči i mi to nismo ni činili. Nismo razgovarali s njim, nismo mu dali spisak dokaza, niti smo mu dali ovaj konkretni dokazni materijal. Dakle, on o ovome ne zna ništa. I naravno, što se tiče pitanja kredibiliteta on bi svakako morao da ima dovoljno mogućnosti da to razmotri. A osnovni princip sa kojim je časni Sud upoznat jeste jednakost uslova. Očigledno da je Tužilaštvo ... što je, naravno, takođe, osnova obelodanjivanja... u slučaju ako je na raspolaganju više sredstava Tužilaštvu nego Odbrani, da bi došlo do izjednačavanja uslova, potrebno je da tamo gde Tužilaštvo traži da koristi dokument da njegova verodostojnost bude prilika za Odbranu da razmotri materijal koji će biti korišćen. Naravno, to se ovde nije dogodilo. Tako da je verodostojnost jedan od načina. Drugi je, naravno, osvežavanje pamćenja. Ali ovo je malo teže, jer se koliko ja znam ovo ne smatra pouzdanim dokumentom. Niko ne kaže da je bez sumnje i ovo imalo udela u njihovom slučaju. A trenutno je teško videti da li je ovo dokument koji, u stvari, osvežava pamćenje jer nije jasno da ga je napisao ili sastavio gospodin Limaj u vreme kad je znao za ove stvari, drugim rečima, radi se o uobičajenoj vrsti dokumenta za osvežavanje pamćenja. Stoga, rekli bismo, nijedan od uobičajenih načina ne mogu se primeniti u ovom slučaju da bi se čak i uzeo u obzir ovaj dokument u ovoj fazi na ovaj način dok se on nalazi na mestu svedoka. I dozvolite da takođe kažem kao opštu primedbu koja se, mislim, odnosi na ovaj materijal u celini jeste da kad se pogleda, generalno govoreći, on se bavi imenima ljudi, na primer Ismetom Jasharijem i tako dalje i datumima pominjanim ovde mnogo mnogo puta. Dakle, ako se ovo koristi kao istorijski dokument za koji se smatra da dolazi od OVK i ako je od važnosti za Sud, mi kažemo da ga svakako treba uvesti. Da ne bi bilo

iznenađenja, ne ulazeći u detalje, u rezimeu su pre suđenja za Tužilaštvo pripremljeni predmeti od opšteg značaja koji se odnose na tok događaja, jer imaju pravo na uvid u sažetak glavnih tačaka njegovog svedočenja. Tako da su oni savršeno dobro znali parametre onoga o čemu će on da govori. I naravno, unakrsno ispitivanje je u vezi sa raznim stvarima koje se odnose na rezime pre suđenja kao i sažetak predložen Tužilaštvu upravo pre svedočenja. Tako da ima mnogo prilike da se obezbedi ovaj dokument. Da bi se bilo fer prema svedoku – a to je zaista bitno – mi ovde ne pokušavamo da postavljamo zamke. Mi pokušavamo, kao što ste i vi svesni, da dođemo do istine na fer i ispunjavati način. I naravno da ja ne znam pitanja koja će da budu postavljena, ali *Pravilo 66 (B)* očigledno postavlja kriterijume koji se moraju odnositi na pitanja Odbrane ili naravno na pitanja Tužilaštva, a uskraćivanje ove vrste materijala u kontekstu tog pravila moglo bi se smatrati kao postavljanje zasede. Dakle, zamolio bih za potrebno vreme da se ova stvar sada reši ukoliko Tužilaštvo želi da koristi ovaj dokument u skoroj budućnosti. Izvinjavam se što ovo na ovaj način činim u ovoj fazi. Mislim da bi se ovo moglo iskrasniti kasnije.

SUDIJA PARKER: Gospodine Mansfield, kada ste prvi put dobili ovaj dokument?

ADVOKAT MANSFIELD: Mislim da je to bilo prošlog četvrtka. Da. Da, to je bilo... pa, ne znam... došao je u moje ruke negde pred kraj glavnog ispitivanja ovog svedoka.

SUDIJA PARKER: Hoćete da kažete da to nije bilo prošlog četvrtka?

ADVOKAT MANSFIELD: Po mojim beleškama... a ja to radim po sećanju, prilično sam siguran da sam ga dobio u četvrtak posle podne. Ne mogu da se setim tačno u koje vreme u četvrtak. Ali svakako pre nego što smo završili sa radom u četvrtak posle podne sam ga imao u svojim rukama, ne ranije.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Guy-Smith, da li vi želite nešto da kažete?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja se pridružujem ovom prigovoru.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Topolski, a vi?

ADVOKAT TOPOLSKI: Nemam ništa.

SUDIJA PARKER: Hvala. Gospodine Whiting, izvolite?

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, samo nekoliko reči o ovom dokumentu. To je dokument... to je knjiga. To je zapravo knjiga koja je izašla u četiri toma. Ovo je javni dokument. Dokument je u posedu Tužilaštva već neko vreme. Međutim, nije bio preveden do... odnosno delovi toga nisu bili prevedeni do skoro. A ja sam one prevode na koje želim da se pozovem, dobio bukvalno u toku prošle nedelje. I to je bilo samo... odnosno relevantnost dokumenta postala mi je očigledna tek za vreme svedočenja gospodina Limaja. Ali ono što je još važnije... mislim da je zakon potpuno jasan po ovom pitanju. Tužilaštvo nema nameru... I hoću da kažem kao uvodnu primedbu da Tužilaštvo

ne namerava da ovde postavlja zamke. Mi nismo ovaj dokument skrivali i bacili ga na optuženog nakon njegovog svedočenja. To je nešto čega smo postali svesni tek tokom prošle nedelje, bar što se tiče značaja. Ali što se tiče primene prava, sasvim je jasno u ovom slučaju, s obzirom na to da mi ne nameravamo da uvodimo ovaj dokument kao dokazni predmet, mi koristimo ovaj dokument samo u unakrsnom ispitivanju kako bismo doveli u sumnju kredibilitet ovog svedoka, da mu predočimo ovaj dokument i da vidimo kakva će biti njegova reakcija na taj dokument. Pa bih želeo da skrenem pažnju Pretresnom veću na odluku Žalbenog veća u *Predmetu Rutaganda* [optuženi Georges Anderson Nderubumwe]. Imam kopije i mogu da ih podelim ili da zamolim gospodina Younisa da ih podeli.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

TUŽILAC WHITING: U kompletu su dve odluke: presuda po žalbi u *Predmetu Rutaganda* i presuda ili pre možda odluka u *Predmetu Milošević* od nedavno. Presuda po žalbi u *Predmetu Rutaganda*, to je *Predmet ICTR-96-3-A* od 26. maja 2003. godine. To je drugi dokument u kompletu. Pređočio sam samo nekoliko stranica te odluke. Ali želeo bih da Sudu skrenem pažnju na paragraf broj 280 i ja tvrdim da je odluka...

SUDIJA PARKER: Paragraf broj 280?

TUŽILAC WHITING: Da, paragraf broj 280. I ja tvrdim da je rasprava i odluka koja je tu donesena relevantna za nas ovde. U tom predmetu tužilac je... svedočio je podnositelj žalbe. Tužilaštvo je zatim dalo Odbrani dokumente – koji su iz otvorenih izvora... bar su neki od njih bili javni, ako nisu svi – nakon glavnog ispitivanja i oni su nastojali da te dokumente koriste u unakrsnom ispitivanju. Sud je dopustio Tužilaštvu da to uradi. To je pitanje pokrenuto pred Žalbenim većem i Žalbeno veće je došlo do zaključka da nije učinjena nikakva greška. I ne samo to, Žalbeno veće je čak utvrdilo da nema nikakve greške da se ti dokumenti uvedu u spis, bar neki od njih ako ne i svi. Ali u svakom slučaju, nije bilo nikave greške u korišćenju tog dokumenta u toku unakrsnog ispitivanja Tužilaštva.

SUDIJA PARKER: Da li govorite o nekom konkretnom delu iz ove odluke?

TUŽILAC WHITING: Da. Počinje u uvodnim paragrafima, od paragrafa broj 280, ali skrenuo bih pažnju Suda na paragraf broj 284. Sud kaže: "S obzirom na to da su fotografija i izvodi iz štampe i tekstovi asocijacije RTLM-a [Radio Tele Libre Mille Collines] bili u vezi sa pitanjima koja su pokrenuta u toku glavnog ispitivanja, Žalbeno veće smatra da je Pretresno veće imalo pravo da uvrsti te dokumente u toku unakrsnog ispitivanja tužioca." I samo da kažem da je podnositelj žalbe izneo te iste argumente koje sada ovde Odbrana iznosi. A zatim u paragrafu broj 287 takođe se kaže: "Prema tome, po mišljenju Žalbenog veća, podnositelj žalbe nije dokazao da je Pretresno veće pogrešilo kad je dozvolilo da se fotografije koje se nalaze u knjizi pod naslovom '*Rwanda, les medias du génocide*' [Ruanda, mediji o genocidu] autora Jean-Pierre Chretiena, uvedu u dokazni spis, što bi Tužilaštvo dalo priliku da pobije tvrdnje podnosioca žalbe u toku unakrsnog ispitivanja. Kao što sam već rekao, ja ne želim da ove dokumente uvodim u

spis. To nije svrha zbog koje želim da predočim ove dokumente svedoku. Naravno, ako ih usvoji, može se dogoditi da dokumenti moraju biti izloženi, ali ja uopšte nisam siguran i da ih je usvojio da bi to bilo nužno. Takođe, želeo bih da skrenem pažnju Suda, na odluku koja je donesena u *Predmetu Milošević* 17. maja 2005. godine. U ovoj odluci, posebno u paragrafima 10 i 11 odluke, odluka se odnosi primarno na traženje Tužilaštva da se prihvate u spis dokumenti koji su korišćeni za vreme unakrsno ispitivanje i to u vreme izvođenja dokaza Odbrane. I opet da ponovim mi uopšte ne nameravamo da to učinimo, međutim tamo nije uopšte bilo dovedeno u pitanje da Tužilaštvo ne može da koristi dokumente koji prethodno nisu bili obelodanjeni. Odluka u *Predmetu Milošević* citira u paragrafu broj 10 usmenu odluku u *Predmetu Hadžihasanović*. U tom predmetu pojavilo se pitanje predočavanje dokumenata koji prethodno nisu obelodanjeni svedocima Odbrane u toku unakrsnog ispitivanja... i ja sam shvatio da je to pitanje stalno bilo pokretano u toku suđenja i da je povodom toga izdat čitav niz usmenih odluka Pretresnog veća. Ali u svakom slučaju, čak i ako bi se primenio taj standard, moralno bi nam biti dozvoljeno da te dokumente predočimo svedoku. I želeo bih da skrenem pažnju Pretresnom veću na stranicu broj 5, na poslednji paragraf, koji je citat iz *Predmeta Hadžihasanović* i glasi: "Po mišljenju Pretresnog veća Tužilaštvo može da izvodi u toku svog unakrsnog ispitivanja bilo kakav dokument koji prethodno nije bio usvojen, kako bi ispitao kredibilitet svedoka ili osvežio njegovo pamćenje. U oba ta predmeta može predočiti dokument koji nije bio uveden u spis a koji je Tužilaštvo imalo na raspolaganju od pre ili posle iznošenja svojih dokaza." Dakle, tačno je, kao što je gospodin Mansfield aludirao, u to odluci... nije ovde citirano, ali Sud je naložio rok od 24 časa za obelodanjivanje u ovom predmetu. Ja smatram da ovo Pretresno veće ne treba da sledi ovo pravilo, jer takvo pravilo ne postoji u odluci u *Predmetu Rutaganda*. Jasno je iz te odluke da je tamo materijal bio predočen kao i u ovom predmetu, na kraju glavnog ispitivanja i nije bilo problema s tim. Nije bilo problema sa predočavanjem. Nije bilo problema da Tužilaštvo predoči te dokumente svedoku. I smatram da bi ovo Pretresno veće moglo da primeni odluku iz *Predmeta Rutaganda* pre nego odluku iz *Predmeta Hadžihasanović*.

SUDIJA PARKER: Zar to nije jednostavno stvar pravičnosti, ukoliko dođemo do te tačke da se koristi neki dokument koji ste vi predložili? Pitanje da li je neko odlaganje nužno je stvar toga koliko smo fer, zar ne, a to se menja od slučaja do slučaja, od pojedinačnog dokumenta do dokumenta.

TUŽILAC WHITING: Da. Mogu da zamislim situaciju gde... shvatam da bi moglo da bude pravednije ranije obelodanjivanje. Nisam siguran. Drugim rečima, ne mogu da procenim... možda se takva pitanja rešavaju *ad hoc*. Međutim, rekao bih da generalno pravilo ili čak sklonost da se zahteva obelodanjivanje unapred, ne bi bilo mudro, jer sve dok Tužilaštvo ne čuje koje dokumente svedok ima na raspolaganju, nije jasno šta je važno a šta nije i teško je predvideti sva pitanja koja mogu da budu pokrenuta u toku takvog ispitivanja. I sve što može svedok da kaže, na koji način to može da bude relevantno, na koji način može da postane značajno i bilo bi izuzetno teško ako ne i nemoguće za Tužilaštvo da pokuša da predvidi sve elemente, sva pitanja koja mogu sama da se postave u toku glavnog ispitivanja... onda bismo morali da pobijamo dokaze suprotne strane pre nego što ispitivanje uopšte počne. Ovo je dobar primer za to.

Gospodin Mansfield je citirao naš pretpretresni podnesak i rezime svedoka po Pravilu 65ter. Nećemo ovde ulaziti u detalje. Ovaj dokument koji ja želim da predočim svedoku, delove koje želim da stavim pred svedoka tiče se uglavnom perioda mart, april 1998. godine. Taj period se čak uopšte ni ne pominje u pretpretresnom podnesku optuženog. U njemu se uopšte tamo ne govori. Počinje odmah po dolaska na Kosovo/Kosovë, preskače sve do 9. maja. Što se tiče rezimea po Pravilu 65ter za ovog optuženog na jednoj stranici, bez detalja, i u tom rezimeu jedina stvar koja je rečena je da je on osnovao jedinicu *Çeliku I* u Klečki/Klečkë. Bez datuma, bez konteksta, bez vremenskog perioda, tako da nije sasvim jasno šta je on rekao u svom svedočenju. Mislim da je njegovo svedočenje dosta dvosmisленo u tom pogledu, naročito što se tiče perioda mart, april. Tako da budemo pošteni, tek nakon svedočenja optuženog o tom periodu i o strukturi jedinica u detalje, i tek tada i čak i da sam to imao prethodno prevedeno, što nisam, mislim da ne bih... čak i da se pojavilo, ne bih ni koristio. Tako da mislim da je to dobar primer zašto ne može da bude jasna linija pravila oko obelodanjivanja pre nego što svedok da svoje svedočenje, zato što je nemoguće znati šta može da se pojavi. Mislim, ne nemoguće, ali je nemoguće znati sve aspekte i dimenzije koje će samo svedočenja optuženog da pokrene. Mislim da iz pravnih razloga koji su izloženi u odluci u *Predmetu Rutaganda*, kao i zbog činjenica koje sam upravo naveo, što se tiče ovog dokumenta, mislim da bi nam trebalo da bude dozvoljeno da suočimo optuženog tokom unakrsnog ispitivanja u cilju osporavanja njegovog kredibiliteta.

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, da li prihvivate da je ovo bilo na raspolaganju Odbrani u četvrtak posle podne?

TUŽILAC WHITING: Prihvatom, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Da li možete da nam objasnите zašto ovo nije bilo obelodanjeno u toku izvođenja dokaza Tužilaštva?

TUŽILAC WHITING: Mislim da to nije dokument na koji smo hteli da se oslanjamо u toku izvođenja dokaza Tužilaštva. Ne iz razloga nepouzdanosti, već što u to vreme nismo znali ko su sve autori tog dokumenta, nismo bili u stanju da svaki deo proverimo što se tiče autentičnosti. A glavna pitanja u ovom predmetu, uključujući i Lapušnik/Llapushnik, su pitanja kojih se ovaj dokument dotiče ali kao što sam rekao, više je relevantan za period mart, april. A taj period je postao značajan teka sada posle svedočenja gospodina Limaja. Znači, to je dokument koji smo mi prvo pogledali, pre nego što je preveden, prevod smo dobili tek nedavno ali to je bio dokument koji smo jednostavno zatvorili... ne zbog toga što smo ga smatrali nepouzdanim, već je on jednostavno otpao u sortiranju. Takođe, mi povlačimo neku crtu kada se radi o količini javnih materijala koje želimo da uvedemo u spis. Mi ne možemo da prihvatom sve javne materijale. Ali to je...

SUDIJA PARKER: Izvinjavam se, sada sam malo zbumen. Da li ste rekli da ste znali koliko je on potencijalno relevantan ali ste odlučili da ga ne koristite? Ili ste rekli da niste shvatili koliko je on potencijalno relevantan, zbog toga što nije bio preveden? Ili želite da kažete neku sasvim drugu stvar?

TUŽILAC WHITING: Ono što sam rekao je, zapravo, nešto između. Na brzinu smo pogledali dokument, knjigu, bez prevodioca smo pogledali knjigu na brzinu, utvrdili da se u njoj ne govori o ratnim zločinima u ovom predmetu i na osnovu toga odlučili smo da nećemo produžiti da se tim dalje bavimo. Kasnije smo ponovo pregledali tu knjigu i shvatili da je interesantna i potencijalno relevantna, predali smo je na prevođenje oko 10 poglavljja iz knjige. Svako poglavlje predstavlja rezime života jednog čoveka i onda kada su ti prevodi stigli prošle nedelje i to u svetlu onoga što je rekao optuženi u svom svedočenju, postalo nam je jasno da neki delovi tog dokumenta, te knjige jesu relevantni.

SUDIJA PARKER: Gospodine Mansfield, da li vi imate nešto da kažete?

ADVOKAT MANSFIELD: Da, ako mogu. Vrlo kratko. Poslednje opservacije, ako mogu tako da kažem, uopšte nemaju nikakvog smisla, blago rečeno. Od početka ovog procesa znalo se da je period mart – april od presudne važnosti. To pitanje je otvoreno od obe strane kao važno, i Tužilaštvo i Odbrana gospodina Limaja a i gospodin Limaj lično u svom sveobuhvatnom uvodnom obraćanju. Iz knjige je vrlo jasno, treba pogledati tabulator broj 3, da se radi o martu 1998. godine, pominju se Ismet Jashari i Fatmir Limaj u pretposlednjem redu na toj stranici. Znači, moralo je biti u ranoj fazi savršeno jasno da je to relevantan materijal. Tako da nismo dobili jasan odgovor zašto taj materijal nije ranije korišćen. Činjenica da nije preveden do nedavno stvarno ne drži vodu ukoliko se radi o relevantnom i pouzdanom dokumentu. Mogu li samo da skrenem pažnju na drugu...

SUDIJA PARKER: Mnogo je bitnije zbog čega nije obelodanjeno ranije.

ADVOKAT MANSFIELD: Da, zbog čega nije obelodanjeno ranije, pošto je to dokument koji su oni vrlo sporo prevodili ali mi smo u svakom slučaju morali da budemo upozorenji da će oni na njega da se oslanjaju po pravilima o obelodanjivanju. Što se tiče šta je fer a šta nije, htelo bih da se osvrnem na to. Tužilaštvo tvrdi da smo bili prilično spori u prevođenju. Izvinjavamo se zbog toga. I onako, u stvari, nismo mislili da se na to oslanjamо, jer još uvek ne znamo i nismo znali. Ipak, nećemo nikom dati priliku da to uzme u razmatranje pre unakrsnog ispitivanja. Nalazimo, ako se tako može reći, da je to vrhunac nefer pristupa, jer jedna tema ovog slučaja u vezi sa ovim stvarima, ako su one prihvatljive, a možda ćete se setiti da sam predstavljajući ovu stvar časnom Sudu, prihvatio da može biti izuzetaka prilikom prihvatanja, jedan od takvih izuzetaka je verodostojnost, ali tema koja se provlači kroz prihvatanje materijala pod takvim naslovom ovakvih slučajeva je mogućnost da se osoba identificuje i upozna sa materijalima. Samo da pomenem paragraf broj 282 iz odluke po *Predmetu Rutaganda* koju imate pred sobom: "Iz zapisnika se vidi da je na početku unakrsnog ispitivanje podnosioca žalbe, Tužilaštvo je predočilo Pretresnom veću jedan dosije koji je sadržao dokumente koje je Tužilaštvo nameravalo da koristi tokom unakrsnog ispitivanja. Ova tri dokumenta koja su ovde citirana takođe se nalaze u tom dosijeu i nisu bila prethodno obelodanjena Odbrani. Pretresno veće dozvolilo je Tužilaštvu da ih koristi, mislim da bi se podnosiocu žalbe dalo vreme da se upozna sa njim, ispitivanje je odgođeno do sledećeg dana." To sve se ovde kaže i ako ostavimo po strani pitanje obelodanjivanja u principu i da li je prihvatljiv u ovoj kategoriji, onda čak i ovaj Sud kaže da se svedoku

mora dati dovoljno vremena, u ovom slučaju, optuženom, da se upozna sa dokumentom. I, u stvari, u paragrafu broj 291 tog istog izveštaja kaže se: "Treba se setiti da je Pretresno veće podnosiocu žalbe odobrilo dovoljno vremena da se upozna sa fotografijama, izvodima iz štampe i tekstovima *RTLM-a*." To što ova mogućnost nije nama data, to je druga stvar. Jasno je da su to osnovne stvari u ovoj odluci. I da dodam. Imamo kopije odluke iz *Predmeta Hadžihasanović*. Ne znam da li Tužilaštvo to ima. Ako nema, mi imamo i za njih. Mi smo informisali Tužilaštvo o ovom. Imamo kopije za sve. Ima ovde jedan amandman, usmeni amandman i dosta je važan. To se nalazi... izvinjavam se, stranice nisu numerisane, ali stranica broj 12.525 je na sredini, nekoliko stranica kasnije, oko šest, šest...

SUDIJA PARKER: Tri stranice od osam.

ADVOKAT MANSFIELD: Da. Zahvaljujem. A na sledećoj stranici, u 22. redu... ne, ovde je malo drugačije. Ponovo je drugačije. Ovde je jedan tekst gde piše "ne može" a treba da piše "može samo". Dodaću ih za nekoliko trenutaka. Ali nema veze, ne utiče na moju poentu. A poenta u odluci je... mogu li da zastanem za trenutak? Izvinjavam se, izgleda da su ovde tri različite kopije ove odluke. Ovo što ovaj autoritet kaže – i prihvatom da će biti niz ovih odluka – ali istih a ovo je jedna od njih gde se daje vrlo jasna naznaka... oni traže minimalan rok od 24 sata, ali ja ne sugerišem da uvek mora da bude 24 sata. Ovo je stranica broj 12.527. O tome se radi na više mesta, ali ovde se radi, u redu broj 4, gde se ustanavlja kategorija ispitivanja verodostojnosti, i mora da se obelodani, red broj 10, takav dokument Odbrani i da objavi nameru da takav dokument upotrebi, red broj 12, "bar 24 časa pre nego sto se svedok Odbrane pojavi", i tako dalje. I zbog toga mi kažemo, iako to nije neko čvrsto pravilo i ne mora biti 24 sata, ono što je jasno iz obe ove odluke jeste da Sud kaže, ako ćemo pošteno, da svedok mora imati dovoljno vremena. To može biti 24 sata, to može biti neki drugi rok. I naravno, rok može biti različit, jer su neki dokumenti kratki i mogu se pregledati za pet minuta. Ali ovo je...

SUDIJA PARKER: U toj odluci...

ADVOKAT MANSFIELD: Da.

SUDIJA PARKER:... izgleda da se daje rok od 24 sata pre pojavljivanja svedoka Odbrane.

ADVOKAT MANSFIELD: Da.

SUDIJA PARKER: Pošto sam na brzinu pregledao i druge odluke, zar oni ne kažu 24 sata pre unakrsnog ispitivanja?

ADVOKAT MANSFIELD: Pa to nije sasvim jasno. Ali iz... drugi autoriteti, autoriteti iz *Predmeta Rutaganda*, ako pogledamo činjenice, tu je došlo do spora isto kao i ovde, dato je svedoku vreme da se preko noći upozna, pošto je svedok već svedočio. I sve što kažem, ako ostavimo po strani celo pitanje zbog čega to nije obelodanjeno ranije, svedok sada mora da dobije mogućnost da pregleda dokument pre nego što ga pitaju o njemu. To

je sve što mi tražimo. I ukoliko to bude samo preko noći – pretpostavljam da gospodin Whiting neće danas završiti – mogli bismo ili bi neko mogao da dobije dozvolu da mu da primerak dokument bez komentara, tako da može da ga pregleda preko noći. Mi kažemo da je to osnovni princip pravičnosti.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Mansfield.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, znam da vi ne volite teniska prepucavanja, ali samo...

SUDIJA PARKER: *The French open* je počeo. Producite.

TUŽILAC WHITING: Samo dve male stvari. Što se tiče obelodanjivanja, mislim da ovaj dokument nije potpadao pod Pravila obaveznog obelodanjivanja 66 (A)(i) ili 66 (B) ili 48.

SUDIJA PARKER: Mislio sam da ste se već bavili obelodanjivanjem ranije.

TUŽILAC WHITING: U redu. A što se tiče toga da se dokument da svedoku, naravno da nemamo prigovor na to da se gospodinu Limaju da dokument da mu se da prilika da ga pregleda preko noći i da razmisli o njemu. Ne nameravam...

SUDIJA PARKER: Da li je to izvodljivo? Zar niste nameravali da ispitujete o dokumentu danas?

TUŽILAC WHITING: Ne, nisam imao nameru. Nije problem da ostavimo do sutra.

SUDIJA PARKER: U redu. Hvala vam. Mi ćemo se konsultovati nekoliko minuta o ovoj stvari.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, mogu li ja samo...

SUDIJA PARKER: Izvinjavam se, gospodine Mansfield. Nisam vam dao dozvolu da nastavite.

ADVOKAT MANSFIELD: Ne. Imam samo ispravku. To je prilično važna ispravka. To je na stranici broj 4 od 8, ne znam koji primerak imate. Izvinjavam se, treba mi malo vremena da pronađem. Na stranici broj 4 od 8, u redu broj 22 se kaže: "Zbog ovog principa Tužilaštvo u toku unakrsnog ispitivanje može samo da predoči" a trebalo bi zapravo da piše kao u amandmanu jedne usmene odluke od 22. decembra 2004. godine, mogu da vas uputim na taj amandman, treba da piše "Ne može da predoči u toku unakrsnog ispitivanja." Dakle, to je prilično važan amandman. I imamo primerak tog amandmana za vas, časni Sude, ako želite taj primerak.

SUDIJA PARKER: Mi prihvatomo to što ste sada rekli, gospodine Mansfield. Sada ćemo da prekinemo rad nakratko.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Pretresno veće smatra da u principu ne može biti nikakvog prigovora što se tiče korišćenja ovog materijala u unakrsnom ispitivanju u kom se ispituje kredibilitet svedoka. Odluka Žalbenog veća iz Ruande u *Predmetu Rutaganda* i odluka Pretresnog veća u *Predmetu Hadžihasanović i Kubura*, po našem mišljenju su direktno vezani za ovu situaciju i relevantni i pitanje rešavaju principijelno. Argument koji se iznosi u odluci po *Predmetu Rutaganda* je upravo ovaj kojim se odgovara na prigovor koji je ovde iznesen. Sada preostaje da se odluči da li treba preuzeti neke posebne mere da bi se osiguralo da sve bude fer. Mišljenja smo da bi trebalo dozvoliti korišćenje ovog materijala i svesni ukazivanja gospodina Whitinga da do sutra popodne nećemo stići do ovog slučaja. Ono što mi za sada znamo o ovom pitanju, čini nam se da je sutra posle podne sasvim prikladno vreme da ova stvar bude rešena na fer način. Želimo da se obrati pažnja na referencu u odluci Pretresnog veća u *Predmetu Hadžihasanović*, na koju smo takođe bili upućeni, gde se kaže da materijal ovakve prirode treba da se stavi na raspolaganje svedoku pre nego što se on pojavi u sudnici. Međutim, nama se čini da je to pogrešno tumačenje efekta koji ima odluka Žalbenog veća u *Predmetu Rutaganda* i dok je to možda bila odgovarajuća mera u tom konkretnom slučaju, ovde se sigurno ne radi o uspostavljanju minimalnog uslova. Međutim, smatramo da bi bilo fer i trebalo bi dati dalje indikacije; a to je da svedok dobije priliku da pročita taj materijal preko noći, i u tu svrhu zalažemo da se primerak dostavi gospodinu Limaju na kraju današnjeg svedočenja. Kada njegovo unakrsno ispitivanje bude završeno i pre nego što počne dodatno ispitivanje, po mišljenju ovog Pretresnog veća, on bi trebalo da ima priliku da da uputstva svojim advokatima ali samo u kontekstu ovog materijala. I ako kao konsekvenca ovih instrukcija bude bilo nekog razloga za neke promene u rasporedu, onda ćemo time da se bavimo kada do toga dođe. Dakle, u osnovi, da, ovaj materijal može sada da se koristi. Biće dostavljen gospodinu Limaju večeras na kraju zasedanja, tako da može da ga pregleda preko noći i pre nego što počnemo sutra sa zasedanjem. I pošto postoji dogovor da njegov advokat ne razgovara s njim tokom njegovog svedočenja, to treba da bude privremeno suspendovano, njegov advokat mora imati priliku da dobije instrukcije i to pre početka dodatnog ispitivanja. Gospodine Whiting, sada ćemo započeti sa unakrsnim ispitivanjem.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude. Mogu li samo da pitam da li je kratka pauza uzeta u obzir ili moramo da završimo u...

SUDIJA PARKER: Nije. Prekinućemo sa radom za 25 minuta ili pola sata, imajući na umu da smo počeli u 14.20 časova.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Možda možete da planirate da nemate više od jednog sata?

TUŽILAC WHITING: Daću sve od sebe i nadam se da će me neko povući za rukav ako ne budem obratio pažnju na vreme.

svedok Fatmir Limaj

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC WHITING

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, počeću od mesta kada je završeno vaše glavno ispitivanje, kada ste rekli Pretresnom veću o optužnici koju je protiv vas podigao ovaj Sud i kada su vas kontaktirali mediji, vi ste lagali gde se nalazite. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja sam već rekao iz kojih razloga sam tako postupio prema medijima, zašto im nisam rekao gde se nalazim. Ne smatram da je to laž.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li možete da mi objasnite zašto govoreći medijima da ste u Austriji ili Italiji ili negde drugo kad ste u stvari bili u Sloveniji nije laž? Ostavite po strani izgovore koje ste dali. To nije bila istina, zar ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Zbog toga što sam posle rata učestvovao u političkom razvoju i znao sam kako treba da se ponašaju zvaničnici. Već su počeli kontakti između gospodina Steinera i premijera. Nisam želeo da mediji znaju gde se ja nalazim pre nego što zvanična... bude izdato zvanično saopštenje, jer sam znao da bi predstavnici medija došli u hotel i postavljali mi pitanja. To je bila prva optužnica koja je podignuta protiv jednog pripadnika OVK sa Kosova/Kosovë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I zato niste želeli da mediji... ili ste rekli da niste želeli da predstavnici medija dodu u vaš hotel i da ste zbog toga lagali o tome gde se nalazite. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Već sam rekao da, po mom mišljenju, to nije laž, suprotno onome što vi kažete. Za mene je to jednostavno bio moj privatni pristup da im ne kažem gde se trenutno nalazim, jer sam smatrao da je to u mom najboljem interesu i u interesu budućih zbivanja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi im niste rekli da odbijate da kažete. Niste rekli: "Odbijam da vam kažem gde se nalazim." Vi ste im rekli nešto što nije istina. Zar nije to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, rekao sam istinu osobama kojima je trebalo da kažem istinu: predstavnicima Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija i predstavniku vaše kancelarije, između ostalog. Za mene je to bilo mnogo važnije nego da kažem predstavnicima medija gde sam bio. Gospodin Steiner je znao gde sam, predstavnici vaše kancelarije su znali, premijer Kosova/Kosovë je znao, a za mene je to bilo važno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, da li je vaše svedočenje... znači, kada vi smatrate da je nešto u vašem najboljem interesu, vi odlučujete kome ćete reći istinu a kome nećete? Da li je to vaš iskaz?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. To nije tako. Ja sam pokušavao da se držim principa kojih treba da se pridržavaju zvaničnici, jer sam ja bio poslanik Parlamenta Kosova/Kosovë i funkcioner jedne političke partije. Zato sam ja nastojao da sledim tu logiku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I vi ste bili poznata javna ličnost, kao što ste već govorili, počevši otprilike od 2000. godine. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne od 2000. godine. Počevši od 1998. godine i nadalje, ja sam uvek bio... možda ne baš uvek, možda malo manje 1988. i 1999. godine, ali od 1999. godine sam uvek bio prisutan u medijima, posebno nakon otvaranja televizijske stанице na Kosovu/Kosovë.

Prevodioci: Ispravka prevodioca, od 1998. godine. Ispravka.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I da li je to bila vaša uobičajena praksa u opštenju sa medijima da ne govorite istinu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, daleko od toga. Mislim da sam ja jedna od ličnosti koja je uvek bila otvorena prema medijima. To mogu da potvrde svi mediji na Kosovu/Kosovë, i albanski i ostali. Mislim da niko nije bio transparentniji i voljniji portparol da razgovara sa medijima i da im govoriti istinu. Čak sam uvek podvlačio razliku između sopstvenog stava i stava moje partije, i to možete da proverite i u novinama i u elektronskim medijima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znači, pokušavali ste da govorite istinu medijima?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Uvek. Uvek.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dozvolite da se vratimo u 1996. godinu, kada ste stupili u OVK. Mislim da ste svedočili da ste se priključili u avgustu 1996. godine, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Stupili ste zajedno sa Rexhepom Selimijem?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nisam stupio zajedno s njim. Rekao sam da sam stupio u OVK preko Rexhepa Selimi. Rekao sam da je Rexhep Selimi bio moj prvi kontakt.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rexhep Selimi je bio član Glavnog štaba?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Čuo sam da je Rexhep Selimi bio član Glavnog štaba, stalni član u novembru. Ali da je bio predstavnik Glavnog štaba, čuo sam u martu, kada smo se vratili iz Švajcarske. To je bilo onda kada se on predstavio kao član. Ali saznao sam da je stalni član u novembru.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A to je bilo u martu 1998. godine, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Postoji razlika između predstavnika i stalnog člana Glavnog štaba. Predstavnik Glavnog štaba bio je u martu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste mart, a to je mart 1998. godine. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, kao predstavnik Glavnog štaba.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prvog dana vašeg svedočenja pitali su vas da li ste 1996. godine... 1996. godine, nakon vašeg stupanja u OVK da li ste pomagali u bilo kakvim gerilskim akcijama i vi ste odgovorili da tada niste imali prilike. Tako ste rekli. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, u tom slučaju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Zatim ste 1997. godine otišli u Švajcarsku?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Svedočili ste da niste imali nikakvih kontakata sa OVK za vreme vašeg boravka u Švajcarskoj. To ste rekli u svom iskazu, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Želeo bih da to objasnim, časni Sude. Ljudi koji su imali kontakte sa OVK, koji su nabavljali opremu i prikupljali novac za OVK, njih je bilo jako mnogo u Švajcarskoj. Ali po mom mišljenju, oni nisu bili pripadnici OVK u Švajcarskoj. To sam mislio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I vi u to vreme niste primali nikakve instrukcije od OVK. Da li je to vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nisam primao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Svedočili ste da ste imali kontakte sa organizacijom *Domovina zove* i sa Kosovskim narodnim pokretom za Švajcarsku ali ne i sa OVK. Da li klimanje glavom znači "da"? Da li je to "da"?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Da, to je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate šta se desilo sa OVK u novembru 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Na šta mislite?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, kada su izašli u javnost na jednoj sahrani.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Naravno. Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate čija je to bila sahrana?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Naravno da se sećam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Recite nam.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, u novembru 1997. godine bio je futbalski meč... došlo je do sukoba između gerilske jedinice OVK iz sela Lauše/Llaushë i srpskih snaga i za vreme borbi srpske snage su ubile seoskog učitelja, zvao se Halil Geci,

ako ne grešim. Na njegovoj sahrani, dva dana kasnije, bilo je mnogo građana i tada su prvi put tri pripadnika OVK pojavila u javnosti, pred ljudima i pročitali su jedan govor posvećen njemu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Jedan od tih pripadnika bio je i Rexhep Selimi.
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Ali mi smo to saznali mnogo kasnije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da li se sećate da ste u letu 2000. godine dali jedan intervju koji se nalazi u spisu ovog predmeta?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nisam dao intervju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Niste dali intervju u letu 2000. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Na koji intervju mislite? Jer znam da sam dao mnoge intervjuje novinama i televizijskim stanicama.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je bio intervju koji ste dali za televiziju i nalazi se u spisu ovog predmeta kao dokazni predmet Tužilaštva broj P36. Pokazan je na ovom suđenju. Da li se sećate da ste u tom intervjuu odgovarali na pitanja o OVK?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da sam vam već rekao da sam dao mnogo intervjuja i ne shvatam na koji od njih sada mislite. I naravno da sam za vreme intervjuja takođe govorio i o OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pokazaću vam deo tog intervjuja.

TUŽILAC WHITING: Molim vas pokažite nam insert broj 4, na 6. stranici dokaznog predmeta Tužilaštvo broj P36. I molim vas da to stavimo na sistem *Sanction*.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, molim vas da slušate pažljivo.

(video snimak)

Fatmir Limaj – odgovor: To je interesantno. Negde oko 1996. godine išli smo da izvedemo jednu operaciju. To je bila naša dužnost i čekao sam sadašnjeg ministra za javni red i mir, Rexhepa Selimija, čekao sam da dođe. Dogovorili smo vreme. Ali tamo je bio jedan berberin, komšija iz mog sela. Čekao sam da on dođe i s obzirom da smo se tamo sastajali. I iz razgovora koji se vodio u berbernici, čulo se da se govorilo se o OVK a u to vreme još uvek se nije mnogo govorilo o OVK. I ljudi su počeli da razgovaraju o tome koliko tamo ima Srba..., koliko njih su Šešeljevci, koliko Arkanovci i ko stoji iza njih i šta se događa, da li Srbi ubijaju jedni druge iz raznih razloga. Ne znam. Bila je to jedna široka diskusija. I tokom toga neko mi je postavio direktno pitanje: "Šta ti misliš o ovoj vojsći?" Pitao me je više zbog toga što sam ja boravio u Prištini/Prishtinë i mislio je da sam možda ja znao više od njega. Priroda naše operacije bila je vrlo tajna i bilo mi je teško da mu odgovorim. Ali odgovorio sam: "Slušaj, ako su nas Srbi izmislili, onda je to za naše dobro. Ako Srbi to rade, mi moramo ovo da podržimo. Jer oni radeći ovako sami sebi nanose štetu."

Novinar: To je tačno. 26. novembra 1997. godine prvi put je došlo do organizovanog pojavljivanja OVK. Šta mislite o slučaju Mitrovica/Mitrovicë?

Fatmir Limaj: U stvari, preduslovi za uspehe OVK, odnosno vojnog rukovodstva tokom celog rata, bili su što smo u pojedinim trenucima bili u mogućnosti da iz jedne faze pređemo u drugu. U najpodesnijim trenucima da pređemo iz jedne faze u drugu. Slučaj Ludović/Ludoviq je povezan s tim. Do tada je OVK izvodila operacije u velikoj tajnosti. Ali krenuli su putem koji bi i za svaku drugu organizaciju bio težak, tako što su u ratu iz duboke podzemne konspiracije izašli u javnost. To je, zaista, bio korak koliko hrabar toliko i opasan.

Novinar: Čega se sećate... Kako se sećate Ludovića/Ludoviq?

Fatmir Limaj: Nisam bio prisutan u Ludoviću/Ludoviq, jer sam bio u inostranstvu. Bio sam u Švajcarskoj na drugim dužnostima koje mi je dodelio Glavni štab.

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da li ste videli da ste vi u tom intervjuu rekli da ste 1996. godine čekali na Rexhepa Selimija koji je trebalo da izvede neku operaciju? Vidim da klimate glavom, znači "da". To je tačno, zar ne? To se dogodilo 1996. godine.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam da nisam bio u toj akciji. To upravo dokazuje ono što sam ranije rekao. A to je da je Rexhep Selimi... da sam ja ponudio mogućnost Rexhepu Selimiju, ne samo njemu, nego i OVK da koriste moj dom u mom rodnom selu i to iz raznih razloga, to je tačno. U tom intervjuu rekao sam, Rexhep Selimi je bio kod kuće i ja sam došao da ga primim. On se vratio iz jedne akcije i ja sam ga prihvatio. To je pomoć koju sam ja pružao njemu i OVK. I to vam dokazuje ono što sam vam ja do sada rekao. Vi ste me direktno pitali da li sam ja učestvovao u nekoj operaciji, i ja nisam. Odgovorio sam da nisam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, gospodine Limaj, u ovom intervjuu ste rekli da ste negde 1996. godine: "Mi smo trebali da...", dakle "mi"... "Mi smo otišli da izvedemo jednu operaciju. To je bio naš zadatak. Čekao sam Rexhepa Selimija." A vi sada kažete da niste učestvovali u toj operaciji. Da li je to vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam, gospodine tužioče, ako vi želite sada da pravite tu razliku, to je vaš problem. Ja sam uvek smatrao da sam bio u OVK od avgusta i uvek sam to tako i govorio. Međutim, odgovarajući na vaše direktno pitanje da li sam ja učestvovao u nekim operacijama 1996. godine, odgovor na to je – ne. Ja sam prihvatio Rexhepa Selimija, zajedno sa još jednim njegovim prijateljem u moju kuću i na taj način sam ja njima pomagao. Ali to nije bila direktna pomoć.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I to je ono što ste pokušali da kažete kada ste rekli: "Mi smo otišli da izvedemo jednu operaciju." To ste ovde pokušali da nam kažete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam... rekao sam vam šta sam želeo da kažem. Mislim da je bilo jasno. Čak je i u samom intervjuu jasno. Možete da interpretirate na koji način želite ali mislim da je vrlo jasno, kao što vam sada kažem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, o tome će odlučiti Sud. Ali vi u tom intervjuu takođe kažete da niste bili u Ludoviću/Ludoviq, jer ste bili na drugom zadatku... bili ste u Švajcarskoj zbog nekih dužnosti koji vam je dao Glavni štab. I to je tačno, gospodine Limaj, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Oni koji su radili za organizaciju *Domovina zove* smatrali su da imaju obavezu da prikupljaju novac i ja sam smatrao da su sve te moje aktivnosti bile trajnog karaktera. Svi aktivisti koji su učestvovali u prikupljanju novca u Švajcarskoj i u drugim zemljama na zapadu, radili su to, naravno, u ime Glavnog štaba. U ime Glavnog štaba koji se onda zvao Centralni štab.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, svedočili ste u ovoj sudnici prošle nedelje i ponovo danas, da niste imali nikakve zadatke u Švajcarskoj, koji vam je dao Glavni štab, štaviše, da niste imali nikakve kontakte sa Glavnim štabom. Ovde u ovom intervjuu rekli ste da ste dobili zadatke... da su vam bili dodeljeni zadaci od Glavnog štaba. Šta je istina, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Istina je ovo što vam ja sada kažem, gospodine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, da ponovim, u ovom intervjuu vi ste lagali. Da li je to vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da nemate pred sobom osobu koja laže.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: O tome će odlučiti Sud. Da li je to vaš jedni odgovor?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Neka časne sudije daju tome težinu koju zасlužuje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ne možete da priznate da je ono što ste rekli u intervjuu istina? Ne možete to da priznate?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ja vam nisam rekao da to nije istina. Pokušavam da vam objasnim da sam u tom intervjuu rekao da smo dobili zadatak od Glavnog štaba, zbog toga što su u to vreme svi to tako videli, da je to bio zadatak od Glavnog štaba. Kada smo napustili Kosovo/Kosovë radili smo u saradnji sa ljudima koji su radili za Kosovo/Kosovë a koji su sve radili u ime Glavnog štaba. Dakle, kada kažem da nam je dodeljen zadatak od Glavnog štaba, to znači ovo što sam sada rekao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znači, vi mislite da je i jedno i drugo istinito. I ono što ste rekli u intervjuu i ono što sada kažete u sudnici?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja pokušavam da vam objasnim ceo kontekst. Pokušavam da objasnim šta sam ja zaista želeo da kažem, odnosno šta mislim kada kažem da mi je Glavni štab dao zadatak.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali u onom prvom intervjuu vi ste želeli da ljudi poveruju, bez obzira da li je istina ili ne, da ste vi bili uključeni u OVK. Ovde u sudnici vi želite da ljudi poveruju da to nije bio slučaj. Zar nije to tačno, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nije. Suprotno od toga. Časni Sude, rekao sam da sam dobio poruku od Rexhepa Selimija, negde sredinom 1997. godine, nakon što smo bili razdvojeni. On je pratio moju aktivnost i on je želeo da nastavim svoju aktivnost preko organizacije *Domovina zove*. Znači da je gospodin Selimi na neki način odobrio ono što sam ja tamo radio, jer ja sam imao dovoljno vremena da dokažem svoje sposobnosti u budućim akcijama. Ja sam otišao sa Kosovo/Kosovë, povezao sam se sa organizacijom *Domovina zove* i to je ono što sam vam ja govorio i svih onih drugih dana. Nije istina da sam ja želeo da građani nešto drugo misle. Građani vrlo dobro znaju moju biografiju. Ja sam sasvim otvoreno rekao ko sam i šta radim. A taj intervju bio je dat stranim medijima. I to treba imati na umu. Cilj intervjeta je takođe bio da se dokaže izvesni kontinuitet u organizaciji, jer taj intervju nije bio namenjen lokalnim medijima. Ja nisam morao da se pravim važan pred svojim građanima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, drugim rečima, vi možete jednu stvar da kažete stranim medijima a drugu stvar ljudima na Kosovu/Kosovë? Da li je to ono što kažete, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne kažem to.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali to je tako zvučalo.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda to vama tako zvuči ali nije tako.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A gospodine Limaj, da li nam sada kažete... na početku ste rekli da ste mislili da je vaš zadatak u organizaciji *Domovina zove* na neki način bio zadatak od OVK. Da li nam sada kažete da je to pismo od Rexhepa Selimija bilo pismo u kom ste dobili zadatak? Da li ste to mislili da kažete kada ste rekli da ste dobili zaduženje da radite za Glavni štab? Da li to sada kažete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine, mislim da vam je pitanje jako dugačko. Ne znam na šta prvo da odgovorim?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Preformulisaću pitanje, gospodine Limaj. Kada sam vam prvi put postavio ovo pitanje, vi ste rekli da domovina... rad za domovinu... skoro da sam rekao za bezbednost domovine ... da ste smatrali da je rad u organizaciji *Domovina zove* bio zadatak koji je dala OVK. Dakle, sada ste rekli, kada sam vas pritisnuo oko ovog pitanja... govorite o pismu Rexhepa Selimija. Da li vi sada kažete da je to pismo bio način na koji ste dobili zadatak od Glavnog štaba?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Vi to tako kažete. A ja vam kažem nešto drugo. Možda biste vi želeli da ja to tako kažem. Dobio sam poruku od gospodina Selimija, nakon što sam napustio Kosovo/Kosovë i otišao u Albaniju. Nakon nekog vremena dobio sam poruku od njega i to u obliku pozdrava. I rekao mi je: "Radi to što radiš, nastavi da radiš. Šalji nam novac jer nam treba novac." Vi to možete da tumačite kako hoćete.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pitao sam vas...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je bio prijateljski pozdrav i zahvalnost na onome što radim u Švajcarskoj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, to nije bio zadatak ili zaduženje. Da ili ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam vam šta sam imao da kažem. Nemam drugi odgovor. To je bilo jedno ohrabrenje za sve dobro što smo radili. I kad god smo išli da prikupljamo novac, govorili smo ljudima u izgnanstvu, mislim ljudima u dijaspori, da skupljamo taj novac u ime Glavnog štaba.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Istina je, gospodine Limaj, da u zavisnosti kome govorite, govorite različite istine, istine koje su prikladnije za vas. Zar to nije tačno, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To nije tačno, gospodine tužioče.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, sledeća tema je podugačka, tako da je ovo možda...

SUDIJA PARKER: Sada ćemo otići na pauzu i nastavićemo u 16.10 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vratimo se sada malo unatrag. Rekli ste da još 1990. godine nije bilo nikoga ko nije veoma pažljivo pratio razvoj događaja na Kosovu/Kosově. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To ja mislim. Mislim da je to bio slučaj većine Albanaca.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U svom iskazu rekli ste da kada ste se vi priključili OVK 1996. godine, da su vam tada postala poznata saopštenja koja je izdavala OVK?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ja sam rekao da sam se upoznao sa OVK i pre saopštenja a to je bilo još negde 1995. ili 1996. godine. Tada sam prvi put čuo za OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Oprostite, ali vi ste bili upoznati sa saopštenjima i pre nego što ste se pridružili OVK. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, iz dnevne štampe. Mislim da su jedno ili dva saopštenja publikovana. Nisam sasvim siguran. Pre nego što sam stupio u OVK mislim da su objavili dva takva saopštenja u dnevnim novinama. A to je bilo pre nego što sam stupio u OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Nakon što ste otišli u Švajcarsku, nastavili ste da pratite događaje na Kosovu/Kosovë, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Čitali ste saopštenja koja su izdavana 1997. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znali ste da OVK sebe smatra oslobodilačkom vojskom a ne terorističkom organizacijom, zar ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znali ste da OVK Srbe smatra teroristima.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ja ne mislim da su oni smatrali da su Srbi teroristi, ali su videli Miloševićev režim kao okupatorsku snagu, kao okupatorski režim. Smatrali su je jednom okupatorskom silom koja se služila nasiljem. I mislim da se reč "terorista" može da koristi u tom kontekstu. Ali mislim da je "okupacija" jedna adekvatnija reč. Mi smo se borili protiv srpskog terora.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi znate da je OVK o tom okupatorskom režimu govorila kao o terorističkom režimu. Zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To sam ja rekao. Teroristički, varvarski režim. Koristile su se razne reči. Nije ih koristila samo OVK, nego većina Albanaca je koristila te razne epitete.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A vi ste znali da je OVK tražila međunarodnu podršku za svoju stvar, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I znali ste da bi dobila međunarodnu podršku, OVK je morala da dokaže da nije teroristička organizacija, nego jedna regularna, organizovana vojska. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. OVK je više želela da pokaže da je oslobodilačka snaga. I ne samo zbog međunarodne zajednice, nego i zbog stanovništva u zemlji, da pokaže da je bila oslobodilačka vojska.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ne samo...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Oslobođilačka vojska.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ne samo oslobođilačka vojska, već i organizovana redovna vojska. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je postao cilj OVK nešto kasnije da se predstavi kao organizovana vojska.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Jedan od ciljeva OVK je da postanu organizovana vojska, kako bi mogli da dobiju međunarodnu podršku. Zar nije to tačno, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da su stvari tada bile drugačije. U to vreme, časni Sude, izlagali smo se riziku da OVK proglaše terorističkom organizacijom. U to vreme terorističku organizaciju niste mogli tako da zovete samo zato što je organizovana. Ima terorističkih organizacija koje jesu dobro organizovane. U to vreme OVK je želela da pokaže jasno kakve su njene aktivnosti. I da nemaju ništa sa terorističkim aktivnostima, kao što sam rekao. Mi imamo mnogo organizovanih, dobro organizovanih organizacija koje jesu terorističke.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste želeli da pokažete svetu da je OVK vojska koja uživa podršku naroda. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, u zavisnosti od vremenskog perioda na koji mislite, gospodine tužioče.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, da budem malo konkretniji. Posle Prekaza/Prekaz, OVK je dobila podršku naroda, da li je to tačno? Da ili ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nakon Prekaza/Prekaz da. Tamo je sve počelo. Događaj u Prekazu/Prekaz bio je ključ za sve ono što se kasnije dogodilo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znači, to je bila prekretnica?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tačno. Mislim da je Prekaze/Prekaz bila prekretnica.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi takođe znate... a to je bilo početkom marta 1998. godine, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Molim vas, da li možete da ponovite pitanje?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Događaj u Prekazu/Prekaz bio je početkom marta 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. To se dogodilo 5., 6. i 7. marta, nakon događaja u Ćirezu/Qirez i Likošanu/Likoshan, koji su se desili, ako ne grešim, 28. ili 29. februara.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste isto tako znali da OVK vidi politiku Ibahoma Rugove kao neuspešnu. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tokom tog perioda stvari su stvarno bile konfuzne. Tačno je da je OVK u to vreme apelovala na jedinstvo, jer svaka organizacija ima za svoj cilj da bude popularna. Ali situacija je bila konfuzna. OVK je u to vreme bila jedna mala grupa i mi smo iznad svega razmišljali da ostanemo u ilegali. Smatrali smo da OVK ne bi trebalo da izlazimo u javnost...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: ... početku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prekinuću vas, jer mislim da niste odgovorili na pitanje. Pitanje je bilo: "OVK je smatrala da Rugovin pristup nije uspeo. Da li je to tačno?"

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. OVK je smatrala da su svi politički pokušaji do tog trenutka propali i da treba tražiti drugu alternativu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kada govorimo o političkim pokušajima, da bude jasno, to su stvari koje je promovisao Ibrahim Rugova, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To nije promovisao samo Ibrahim Rugova. Bilo je promovisano od raznih političkih tela. Ibrahim Rugova je bio samo jedan od ljudi u tim raznim političkim telima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali on je bio jedan od zastupnika takve politike, verovatno jedan od najpoznatijih a OVK je smatrala da je ta njegova politika propala. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, da vam dam pravu sliku u to vreme, jer te stvari treba da budu jasne. Za to vreme može se reći – da, Ibrahim Rugova jeste bio promoter te politike.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I vi ste takođe smatrali da je Rugovina politika doživela neuspeh, to je tačno, zar ne? Vi lično.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ja nisam tako mislio. Ali to je bilo sasvim očigledno na svakom koraku. Bio sam siguran da nas taj put neće neće dovesti ni do čega konkretnog, ni do kakvih promena na Kosovu/Kosovë. A takođe, takve poruke smo dobili i od međunarodne zajednice.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Izvinjavam se. Nisam shvatio vaš odgovor. Rekli ste: "Ne, ja nisam tako mislio" a onda ste rekli da je to bilo očigledno. Da li ste mislili da je to bio promašaj ili ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda je moj odgovor bio zbumujući, ali ono sam rekao je da sam ja to mislio i da je to bilo očigledno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala. Takođe ste znali da je politika OVK bila da se cilja na ljudе za koje se sumnjalo da su kolaboracionisti, to je tačno, zar ne? Vi ste to znali.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da. OVK se konkretno usmeravala na one koji su direktno radili za srpsku policiju i za tajne službe. U vezi s tim izdato je čak i jedno saopštenje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate koje je to bilo saopštenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Istinu govoreći, nisam baš sasvim siguran. Takva saopštenja su izlazila u 1996. godini a čak i kasnije ali ne mogu sada da vam kažem tačno koje je to bilo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, mi ćemo pregledati saopštenja i videti da li možemo da nađemo ono o kom govorite, zato što se ne sećam da sam video takvo

saopštenje. Ali vi ste tvrdili drugog dana svedočenja i ponovili ste ste sada u izvesnoj meri da su za OVK "kolaboracionisti bili" i sad ču da vas citiram "oni ljudi koji su bili aktivni inspektor u DB ili policiji, koji su permanentno bili direktno uključeni u operacije ubistava, pokušaja atentata, u napade ili premetačine, u nasilje, hapšenja ljudi." Rekli ste da je OVK na taj način definisala kolaboracioniste. Da li je to tačno? Da li to znači "da"?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Ja sam to tako video.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Od početka 1997. godine Jakup Krasniqi bio je član Glavnog štaba OVK, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja to nisam znao. Ja sam Jakupa Krasniqija prvi put video kao člana i kao portparola Glavnog štaba OVK kada se pojavio u javnosti. To nisam ranije znao. Čak ga nisam ni lično poznavao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znači, vi ste od 14. juna 1998. godine pa nadalje znali da je on u Glavnom štabu. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. On je bio portparol Glavnog štaba i normalno, bilo je nužno da bude i član, jer je bio u svojstvu portparola.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Takođe ste rekli da ste posle 14. juna 1998. godine viđali Jakupa Krasniqija redovno. Da li se sećate da ste to rekli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Nakon 14. juna, kada bi on dolazio u Klečku/Klečkë, viđao sam ga vrlo često. Odlazio sam u njegovu kuću. Kasnije sam ga jednom video u Krajmirovcu/Krojmir. Da, često sam ga viđao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, vi ste zapravo rekli sa ste se s njim viđali barem svaki drugi dan nakon 14. juna.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da. Kada je bio u Klečki/Klečkë, viđao sam ga u selu Divljaka/Divlakë. Rekao sam u Klečka/Klečkë, ali to je bilo u Divljaki/Divlakë. Viđao sam ga gotovo svakodnevno. Ali on nije sve vreme boravio u Klečki/Klečkë i u Divljaku/Divlakë. Odlazio je na različita mesta. Ali za vreme kada je bio u Klečki/Klečkë ili Divljaku/Divlakë, u svojoj bazi, viđao sam ga redovno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I vi ste u svom svedočenju rekli da ste otišli kod njega sa nekim zahtevima, zato jer ste... citiram vas "jer je trebalo da imamo što više preciznijih informacija o tome šta bi trebalo da radimo nadalje." To je vaše svedočenje, gospodine Limaj, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, to je tada bilo prvi put kada sam mogao službeno, rekao sam vam, da se obratim predstavniku Glavnog štaba OVK. U tom slučaju, mislio sam tada da se sve može da reši preko njega, jer nakon 29. maja, kao što sam vam rekao, stvarnost se promenila.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari, vi ste rekli da je on... vi ste ga opisali kao "najkompetentniju osobu s kojom može direktno da se razgovora o raznim pitanjima". To su vaše reči koje ste koristili drugog dana vašeg svedočenja. Klimate glavom. Dakle, on je kolaboracioniste opisao sasvim različito od onoga kako ste ih vi opisali ovde u sudnici.

On je opisao... svedočio je da su kolaboracionisti oni ljudi koji su zemlji nanosili štetu. On je rekao da je kolaboracionista osoba koja je "bila štetna za OVK kada takva osoba daje informacije o pokretima OVK beogradskom režimu." Tako je on definisao kolaboracioniste, gospodine Limaj. A to ste, takođe, i vi mislili, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Činjenice govore drugačije. One potvrđuju ono što ja kažem. Ako je ono što vi kažete tačno, onda OVK nikada ne bi imala podršku ogromnih masa ljudi i verovatno bi se pretvorila u terorističku organizaciju. Ja sam mislio ono što sam izjavio pred ovim časnim Sudom.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li vi kažete da imate drugačije mišljenje od OVK ili da gospodin Krasniqi greši u pogledu svoje definicije kolaboracionista?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam vam da sam video šta OVK radi i ja sam to tako video. A što se tiče gospodina Krasniqija, on je možda davao oprečne izjave.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodin Krasniqi je takođe rekao o još jednoj tački u svom svedočenju... rekao je o "kolaboracionistima kao neprijateljima, koji su brojni na Kosovu/Kosově, kako u ekonomskoj i političkoj sferi, tako i u kulturnoj i bezbednosnoj sferi". To je takođe mnogo mnogo šira definicija kolaboracionista nego što smo od vas čuli ovde u sudnici tokom vašeg svedočenja, zar ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, postoji razlika. Međutim, mislim da ovde mora nešto da se razjasni. Pitali ste me da li su meta OVK bili kolaboracionisti, oni o kojima sam ja ovde govorio kao o ljudima koji su sarađivali sa Srbima. Ali oni koji su radili sa Srbima, to je nešto drugo. Bar sam ja to tako video.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Moje pitanje vama je bilo: da li se vaš stav o tome razlikuje od stava OVK?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne razlikuje se. Već sam vam rekao da sam to video iz konkretnih akcija OVK. Ne tvrdim ovde da se možda nisu počinile i neke greške. Ali akcije OVK u toku 1996. i 1997. godine, to je ono o čemu ja ovde pokušavam da govorim. Moguće je da su neke greške napravljene ali OVK je imala jasne instrukcije, kroz svoja saopštenje, o tome koje ljude mogu da joj budu meta. Mislim da smo mi išli logikom koju je sledila i OVK. A to se poklapalo i sa mojim rezonovanjem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, ovo pitanje zahteva nekoliko dodatnih pitanja. Kao prvo: rekli ste da je OVK sledila taj pristup tokom 1996. i 1997. godine. Ništa niste rekli o 1998. godini. Da li se nešto promenilo 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Po vama, da li je to bilo isto i u 1998. godini?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja sam spomenuo 1996. godinu u smislu kako sam ja došao do takvog viđenja stvari, što mi je omogućilo da formiram mišljenje kakvo imam. Zato sam govorio o 1996. i 1997. godini. Mislim da je OVK to tako radila sa takvim osobama ali to se, naravno, nastavilo i 1998. godine i 1999. godine, bar što se tiče politike OVK. Ljudi su možda pravili greške, ja to ne znam ali ne možemo da kažemo da je to politika koju je sledila OVK. Ponekad je i sama OVK, odnosno Glavni štab pravio neke greške. I takve greške se ne mogu isključiti ali ja govorim u načelu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali samo da bude jasno, vaše svedočenje je da su politika OVK bili da su meta kolaboracionisti koji su aktivno sarađivali sa srpskom policijom ili UDB-om 1996., 1997. i 1998. godine? Da li je to vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam da su meta OVK 1996., 1997. i 1998. godine bili ljudi koji su – ne možda 1996. godine nego ček i pre tog vremena – ljudi koji su bili aktivni i učestvovali u ubistvima, nasilju, kidnapovanjima i indirektno u masakrima koje su činili Srbi. To je ono što sam ja mislio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Takođe ste svedočili pre nekoliko trenutaka da je OVK imala "jasne instrukcije, kroz svoja saopštenje, o tome koji ljudi mogu da joj budu meta." Da li je vaše svedočenje da su se ove jasne instrukcije objavljivale preko saopštenje ili nekim drugim sredstvima?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam, časni Sude, da su preko saopštenje OVK jasno stavljala do znanja koji je njen cilj, koji je njen pristup i kroz svoje operacije na terenu tokom ubistava ovih inspektora. Dakle, preko saopštenje mogli ste da zaključite protiv koga su bile akcija OVK, ko su bile mete OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, kada ste govorili o "jasnim instrukcijama" samo ste govorili o instrukcijama koja su bile davane preko saopštenja. Da li je to tačno, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da. Samo o konkretnim akcijama koje su mogle da se vide na terenu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Međutim, gospodin Krasniqi, koji je ovde svedočio i koji je bio odgovoran za neka od tih saopštenja, svedočio je da nikada u tim saopštenjima nije data definicija o tome ko se smatra kolaboracionistom. I to je istina, zar ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine, pokušavam da vam objasnim stvari. Ako me pitate da li je u saopštenjima eksplicitno i napismeno bilo rečeno ko bi trebalo da bude ubijen a ko ne treba, to nije istina. Ali u saopštenjima je bilo pokazano da je kolaboracionista, inspektor, bio ubijen zbog svojih aktivnosti. Druga stvar, u regionu u kom je ta osoba živela, građani su vrlo dobro znali ko je on bio, inače bi se oni usprotivili tom ubistvu. Dakle, o tome vam govorim. Ne govorim da je u saopštenjima bilo pisanih izjava u tom smislu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, drugim rečima, vi kažete da je OVK računala na ljude koji znaju gde su ti konkretni pojedinci koji su imenovani u saopštenjima i da su oni, u stvari, bili ljudi koji su radili za policiju ili UDB-u. Jer to nikada nije ni bilo u saopštenjima da su oni radili za policiju ili UDB-u, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Imate saopštenje pred sobom. Tu se kaže da je Enver Bajgora bio inspektor UDB-e koji je direktno učestvovao u ubistvima, napadima i... nema bolje informacije nego da vam se kaže da je inspektor Enver Bajgora bio ubijen, da je policijski inspektor bio ubijen. Ne sećam se se mesta. Imate i drugih primera kao što je ovaj. Ovo je konkretan primer da se ukaže na aktivnosti takve osobe.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate bilo kog drugog takvog primera iz saopštenja?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Lufti Havazi je drugi takav primer. Ako se ne varam, on je bio ranjen. To je čovek koji je, očigledno, učestvovao u pokušajima političkih atentata i masakrima. Jednog mog kolegu sa Kosova/Kosovë – to sam ovde čuo – Sabrija Hamitija i još jednu osobu ranila je ova osoba. Ili ubistvo Envera Malokua. Ispostavilo se da je Lufti Havazi pripremio ta ubistva. Sabri Hamiti, ugledni akademik, njegovo ubistvo je, takođe, on pripremio. A tu su i zagonetna ranjavanja osoba, o čemu se i sada govori na Kosovu/Kosovë. A postoje i drugi primeri.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li da se setite još nekih primera u saopštenjima gde su neke osobe identifikovane kao policijski inspektorji ili pripadnici UDB-e i bili ubijeni iz tih razloga?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Teško mi je da se setim svake osobe. Pored Luftija Havazija, možda Zymer Zyimeri. Atentat je pokušan ali nije uspeo. On je, takođe, učestvovao u pripremi takvih operacija protiv tih ljudi a to je još uvek ostalo nerasvetljeno. Svedočenje koje je dao inspektor UDB-e to pokazuje. Ja sam pročitao to svedočenje. Časni Sude, ima puno takvih primera koje možda ja lično ne znam, jer su se aktivnost UDB-e, kao što smo videli čak i ovde, uvek držala u tajnosti. Neki ljudi su ponešto znali o tome ali ne i svi. Kancelarija Tužilaštva možda nam je mogla da donese dosijee da vidimo ko su oni, ti ljudi koji su direktno učestvovali u tim akcijama. Ja sam samo citirao neke slučajeve koji su bili opštepoznati, konkretni slučajevi koji su jasno pokazivali kakva je orijentacija, u kom smeru treba da idemo i u kom smeru smo išli. Ja pri tom ne kažem da nisu pravljene i greške.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da li vi sada kažete da su u nekim slučajevima kolaboracionisti ubijani zato što su oni potajno bili deo policije?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne. Ali većina njih, onih koji su bili ubijeni, preduzimali su konkretnе akcije. Ali mislim da je bilo drugih ljudi za čije aktivnosti ne znamo, koji su učestvovali u raznim operacijama. Ali ne možete za sve njih znati. Kao što je bio slučaj Luftija Havazija, za čije aktivnosti se nije znalo na Kosovu/Kosovë. Ja sam tek ovde čuo za ubistvo Envera Malokua koje je izvršila ta osoba. Mnogi ljudi na Kosovo/Kosovë ni do dan-danas ne znaju ko je to uradio. Ja mislim da je OVK znala šta se dešava u konkretnim situacijama, pošto je preduzimala takve operacije protiv takvih pojedinaca.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, to je sasvim netačno, gospodine Limaj, zar ne? Da razgovaramo sada malo o Ramizu Hoxhi i Selmanu Biniqiju.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: (nema prevoda)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znate da su ubijeni od strane OVK 2. oktobra 1998. godine. Da li je to tačno? Vidim da klimate glavom.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ramiz Hoxha je iz sela Belanica/Bellanicë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A Selman Biniqi iz sela Banja/Banjë?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: 2. oktobra 1998. godine ta sela su bila pod kontrolom 121. brigade.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Molim vas da li možete da ponovite pitanje, poslednji deo pitanja?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: 2. oktobra 1998. godine sela Belanica/Bellanicë i Banja/Banjë su bila pod 121. brigadom. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, bili smo u fazi rekonstruisanja brigade u raznim područjima i to je bio slučaj i 121. brigade. Taj deo je potpao pod komandu 121. brigade, kao što ste rekli. Da, to je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, odgovor je "da". Sela su bila pod 121. brigadom?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da, da. Ona su nameravala da budu deo... da budu pod zaštitom 121. brigade.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Izvinjavam se, ali da li oni jesu bili pod brigadom ili nisu 2. oktobra 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ako mi dozvolite da objasnim, objasniću. Oni su bili pod 121. brigadom, ali posle avgustovske ofanzive, kao što sam rekao, vojnici ili članovi ili strukture OVK su bile reorganizovane. Razne jedinice su bile u selima Belanica/Bellanicë, Blace/Bllacë, Banja/Banjë. Mnogi su predali svoje oružje ili se povukli. Prema tome, mi smo morali da restrukturišemo OVK u tom području u kom je srpska policija još uvek izvodila operacije...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Izvinite, ali 2. oktobra 1998. godine, nekoliko meseci kasnije, ta sela o kojima ste vi svedočili, jesu bila pod 121. brigadom. Klimate glavom. Znači, da. U stvari...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: (nema prevoda)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari... dozvolite mi da vam postavim drugo pitanje. U stvari, sin Ramiza Hoxhe, Enver Hoxha bio je u to vreme vojnik u 121. brigadi. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja sam to i želeo da objasnim. Jedinice koje su ostale iz prošlih vremena, još uvek su se rekonstruisale. A područje o kome vi govorite još uvek je bilo pod srpskom kontrolom. I mi nismo mogli da operišemo ni u Belanici/Bellanicë ni u Tumićinu/Temeqinë ni u Blacu/Bllacë, jer su srpske snage bile raspoređene u selima Mališevo/Malishevë, u Dulje/Duhël i kretale su se bez ikakvih prepreka duž te linije. U to vreme to područje nije bilo pod kontrolom OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali su spadala u oblast za koju je bila zainteresovana 121. brigada.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, Ramiz Hoxha i Selman Biniqi nisu radili za srpsku policiju ili UDB, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, mogu da govorim o Selmanu Biniqiju. On je moj prijatelj iz škole. Mi smo bili ista generacija. Imao smo dobar kontakt s njim. I održavao sam taj kontakt čak i kad smo završili školu. On mi je pomagao u više raznih prilika raznim stvarima, materijalno i tako dalje. Mi nismo bili samo školski drugovi, mi smo se posećivali porodično. Ja sam posećivao njegovu porodicu, on moju. I nikad nisam čuo da je Biniqi bio srpski kolaboracionista. Čak i kad je bio ubijen, ja nisam čuo da je on bio kolaboracionista. A što se tiče gospodina Hoxhe, časni Sude, ja sam vam već rekao da sam odrastao u Belanici/Bellanicë, drugim rečima, imao sam tamo porodične veze i poznavao sam većinu iz tih sela. Ramiza sam znao zato što je on bio nećak u našem selu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je on možda bio u policiji?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne. Nikad nije bio pripadnik policije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pre nego što je bio streљjan 2. oktobra, on je bio jedan od devetorice koji su predstavljali svoje selo u mirovnim pregovorima sa srpskim vlastima posle srpske ofanzive, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Za to ja ne znam. Možda ih je bilo devetoro, možda dvanaestoro, možda trinaestoro. Može biti da je Ramiz bio jedan od njih.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, znam za taj slučaj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A 2. oktobra oni su kidnapovani iz svojih sela, odvezeni do puta i streљani. Potvrđno klimete glavom. Ramiza Hoxhu su isekli po desnoj strani lica i pucali mu u grudi. Selmanu Biniqiju su razbili lobanje. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To nije tačno. Video sam dva tela, časni Sude, i nije tačno. Video sam zato što sam i sam bio pokraj tog puta gde su bili leševi, tako i znam za to. I nije tačno da su bili u tom stanju koje vi opisujete. Ja sam samo video da su u njih pucali iz oružja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I to je sve. Samo su ustreljeni iz oružja. Da li je to vaš iskaz?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam "samo" zato što nisam video ništa drugo osim činjenice da su bili mrtvi, da su streљani. Nisam proveravao njihova tela. Po tome kako su ležali ti leševi, nije moglo da se primeti ništa osim rana od metaka. Nisam video ništa drugo. Nisam video ništa od onoga što je gospodin tužilac rekao. Ne znam šta su kasnije analize pokazale. Možda grešim, ali opisao sam samo ono što sam video.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da li ste pažljivo pregledali tela?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da budem iskren, gospodine tužioče, situacija je bila prilično napeta. Mi smo bili u stanju šoka. Neke stvari mogu i da se zaborave.

Mislim da su neki bliži Ramizovi rođaci okrenuli leš na drugu stranu. Možda grešim, ali

ta osoba je okrenula telo. I ponovo bih želeo da naglasim da nisam video stvari koje ste vi opisali. Ja lično nisam video.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Bile su beleške levo od njihovih tela na kojima je pisalo, a to je u našoj evidenciji dokazni predmet Tužilaštva broj P184, i na tom papiru je pisalo – beleška je bila iz OVK, iz Centra tajne policije: "U ime naroda" i ovo je "naređenje za streljanje kolaboracionista sa zavojevačima." "Zbog antialbanske propagande i zbog širenja straha, panike i neprijateljstva u ime albanskog naroda i u ime našeg oslobođilačkog rata, osuđujemo na smrt Ramiza Hoxhu kao izdajnika našeg naroda. Isto će se dogoditi sa svim drugim izdajnicima." Dakle, gospodine Limaj, nije istina da su kolaboracionisti bili samo ljudi koji su radili za srpsku policiju, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Vi, gospodine tužioče, ne možete da odgovarate sami, pre nego što čujete sam kraj slučaja o ove dve osobe. Morate da saslušate moje svedočenje do kraja o ovoj dvojici. Ova pisma koja ste vi upravo pročitali, časni Sude, ja sam video pored leševa. To je bio papirić sa neobičnim rukopisom, koji nije bio uobičajen rukopis, verovatno je pisao neko ko nije bio mnogo obrazovan. Ali vi bi trebalo da saslušate moj odgovor do kraja i da vam kažem šta ja sam ja čuo o tom incidentu, jer je to, takođe, i u mom interesu da se razjasne mnoge stvari oko tog slučaja, jer je bilo mnogo špekulacija o tome.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja sam zainteresovan da čujem vaš kompletan odgovor, gospodine Limaj, jesam. Ali recite mi prvo, ovo jeste uradila OVK, zar ne? Vi ste nam to, takođe, rekli. Klimete glavom...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I takođe ste nam rekli da ni jedan od ove dvojice ljudi nije radio za policiju.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Do tog momenta ja nisam čuo da su ta dvojica radila za policiju, časni Sude, i u ime istine i zbog onoga što ja znam, do tog vremena nikad nisam čuo da su te dve osobe bile kolaboracionisti ili pripadnici bilo koje jedinice srpske policije. Ne znam za ovu drugu osobu, ali što se tiče Ramiza, on je radio u Sloveniji neko vreme. Znam da je Biniqi bio u mestu gde sam ja bio cele one noći kada sam pobegao od srpskih snaga. Ako se sećate, časni Sude, rekao sam da sam boravio sa porodicom...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada menjate temu. Pričate o nečem sasvim drugom. Da se vratimo na ovo. Ranije ste rekli da su kolaboracionisti bili samo oni koji su radili za srpsku policiju. Da li je to tačno? Da ili ne? To, zapravo, nije bilo tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne možete da dobijete odgovor na svoje pitanje ako me ne saslušate do kraja. Želeo bih da objasnim sve.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Zašto prvo ne odgovorite pa zatim date svoje objašnjenje.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Zato što sam čuo kasnije stvari koje pokazuju da su ta dvojica ipak bila umešana u jedan slučaj. Ili je to bar informacija koju sam ja dobio, pošto sam bio direktno zainteresovan za ovu stvar. I mislim da je bitno za ovaj časni Sud

da se to zna. Bar za Selmana, ja sam želeo da saznam šta je on radio. I zbog tog svog interesovanja dobio sam informaciju, kompletну informaciju za koju smatram da je važno da je podelim ovde sa vama, onaku informaciju kakvu sam ja dobio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Daću vam kasnije priliku da kažete tu informaciju ali... ali to što ste kasnije saznali nije informacija o njihovom radu za srpsku policiju, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kasnije sam čuo za jedan veoma ozbiljan slučaj koji je direktno vezan za srpsku policiju i naglašavam da je veoma bitno da to pomenemo i ovde.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, pre nego što date to objašnjenje da pogledamo kako je sama OVK navela razloge zbog kojih su ovi ljudi ubijeni.

TUŽILAC WHITING: To se nalazi već u evidenciji u dva odvojena dokumenta. Jedan od njih je dokazni predmet Tužilaštva broj P184, jer o tome bilo je nekoliko novinskih članaka. Bilo je jedno saopštenje izdato 5. novembra 1998. godine. Pročitaču jedan tekst iz novina *Koha Ditore*. To se nalazi na sistemu *Sanction* i napominjem da je na prevodu pogrešan datum. Piše 5. ali je, u stvari, 5. novembar, što se vidi iz priloga. Kaže se... čitam iz saopštenja. Kaže se: "Prema informaciji Informativnog servisu rukovodstva OVK, u njihovim aktivnostima protiv oslobođilačkog rata OVK, gore navedeni" i onda se navode razni ljudi, Cen Desku i Jakup Kastrati "širili su propagandu u korist predaje oružja i sarađivali sa kolaboracionistima Selmanom Biniqijem iz sela Banja/Banjë i Ramizom Hoxhom iz sela Belanica/Bellanicë. Oni su streljani od strane OVK. Kao i što su bili u dugoročnoj saradnji sa Ademom Krasniqijem, članom Predsedništva DSK, koji je takođe poznat Informativnom servisu OVK kao jedan od pokretača specijalnog rata protiv OVK i kao osnivač neke vrste kosovske policije koja je podržavala autonomiju."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ovde se nigde ne pominje da je Selman Biniqi radio za srpsku policiju, zar ne? Vidim da klimate glavom.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Oni nisu streljani zato što su radili za srpsku policiju, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Molim vas, ovo je važno. Ovde se vide međusobne veze između drugih stvari i zato mislim da je važno da me saslušate. To je bar ono što sam ja rekao i zbog čega nisu konkretno naveli šta je dovelo do tog slučaja. U to vreme stalno sam vršio pritisak na Glavni štab da dobijem informaciju kako su ti ljudi ubijeni, jer sam tu dvojicu dobro poznavao. Oni su bili na terenu. Ubistva su počinjena na terenu koji je držala pod kontrolom moja brigada. Želeli smo da znamo o čemu se radi. Imali smo granicu koju je pokrivala brigada i bilo je u našem interesu da saznamo šta se desilo.

ADVOKAT MANSFIELD: Pitam se da li smem da intervenišem. Obećano mu je da će imati priliku da da svoje objašnjenje.

SUDIJA PARKER: Znam, gospodine Mansfield. Vrlo sam budan i čekam i mislim da mu ta prilika još uvek nije uskraćena.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, zašto nam ne objasnite šta ste saznali?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, naravno da hoću. Časni Sude, možda bi bilo bolje zbog njihovih porodica da pređemo na privatnu sednicu. Meni lično ne smeta da govorim na otvorenoj sednici ali smatram da bi trebalo, jer će biti pomenuta neka imena. Ali je važno, jer ima veze sa jednim silovanjem, i zbog toga bi možda bi bilo bolje da predemo na privatnu sednicu. Ako ne želite, takođe mogu da govorim o ovome i na otvorenoj sednici.

TUŽILAC WHITING: Ne znam šta sledi, časni Sude. Iz velike opravdane opreznosti treba da pređemo na privatnu sednicu. Možemo uvek kasnije da objavimo ako bude prikladno.

SUDIJA PARKER: Molim privatnu sednicu.

(privatna sednica)

SUDIJA PARKER: Ako ne budete pominjali žrtvu silovanja, nema razloga da budemo na privatnoj sednici.

sekretar: Časni Sude, sada smo na otvorenoj sednici.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi svedočite da kada ste razgovarali sa Sokol Bashotom, Rexhepom Selimijem, Kadri Veselijem i ostalim članovima Glavnog štaba, oni su vam rekli da to nisu bili razlozi za njihovo streljanje ali ste kasnije čuli od nekog drugog - od Mensura Zyberija iz Orahovca/Rahovec. Da li je to vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Rekao sam kada sam otišao u Glavni štab, otišao sam da tražim objašnjenje, da li ih je streljala OVK. OVK bi trebalo da preuzme odgovornost za to. Inače bismo morali da pronađemo krivce.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali OVK jeste preduzela odgovornost, zar ne? Zar nije to tačno? Ona jeste u saopštenju preuzela odgovornost?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U to vreme su mi Sokol i Kadri rekli da mi vršimo istragu tog slučaja i da ćemo videti šta se desilo. Onda je izашlo to saopštenje Glavnog štaba kada je dobijena ta informacija.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vaše svedočenje je da su oni dali to saopštenje za javnost da bi prikrili pravi razlog za ubistvo. To je vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tako je. Kao što sam rekao, to je bila osjetljiva stvar. Nismo želeli da Albanci budu optuženi da bi tako nešto mogli da rade srpskim

snagama. To je bilo ponižavajuće da se u saopštenju OVK Albanci predstavljaju u takvom svetlu. I zato su mislili da je tako najbolje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A ta beleška koja je stavljena pored tela, nije bila deo celog ovog pokušaja da se stvar prikrije, zar ne? Zbog toga što je to bilo ostavljeno u vreme kada su izvršena ubistva.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tako je. To sam ja video svojim očima i to je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A to se dešavalo, kao što ste rekli, u okviru vaše brigade. Da li ste vi nešto učinili? Pored toga što ste razgovarali sa Glavnim štabom, da li ste vi lično uradili bilo šta da biste istražili ovaj slučaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, pošto sam dobio informaciju koju sam dobio i kada je Glavni štab preuzeo odgovornost, smatrao sam da je ceo taj slučaj zatvoren i da tu nema ništa više što bih ja mogao da uradim. To nije bila moja odgovornost, jer sam znao da to nisu počinili moji vojnici i mi nismo ništa imali s tim. Za mene je to bilo zatvoreno pitanje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je bilo delo koje su počinili vojnici OVK u vašoj zoni, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nije počinjeno u mojoj zoni. Ljudi koji su odvedeni, ako mogu tako da kažem, bili su na mojoj teritoriji. Ali odvedeni su na drugu teritoriju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Razumem. Znači, oni su bili kidnapovani na vašoj teritoriji i ubijeni na drugoj teritoriji i zato ste smatrali da ne treba to da ispitujete. To nije vaša stvar. Nije bilo razloga da se vi o tome brinete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ne, naprotiv. Ja sam vam rekao da sam obavio svoj deo posla. Upravo samo zato što su bili sa moje teritorije, raspitivao sam se. Da ja nisam uradio ono što sam uradio, možda se ono što se desilo ne bi ni desilo. Ti ljudi iz Glavnog štaba su preuzeli odgovornost za taj čin i ja sam smatrao da ja tu više ništa ne mogu da uradim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste rekli...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Posle toga što se desilo raspitivao sam se upravo zato što su bili sa moje teritorije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da je bilo...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U to vreme, časni Sude, nisam mogao više da učinim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste išli da razgovarate sa njihovim porodicama?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Išli ste?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da. Išao sam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: S kim ste razgovarali od njihove porodice?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ako se ne varam, to je bila sreda. Otišao sam do porodice Selmana Biniqija. Sastao sam se sa njegovom braćom i roditeljima i razgovarao. I pitali su me šta se desilo. I niko nije znao. I rekao sam im: "Ništa ne znam kao ni vi." A njegov otac me je pitao: "Da li je moj sin učinio nešto loše?" i ja sam odgovorio: "Koliko ja znam, ne." Vi znate da sam ja bio njegov prijatelj i ja sam izrazio svoje saučešće, jer je moja porodica u komšiluku Selmanove porodice. Deli ih samo jedan zid.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, pošto ste saznali za tu informaciju od Mensura Zyberija iz Orahovca/Rahovec, da li ste onda ponovo otišli do porodica Ramiza Hoxhe ili Selmana Biniqija da vidite da li je moguće da je to istina?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, nakon što je Glavni štab preuzeo odgovornost za to što se dogodilo, nisam ponovo išao kod tih porodica.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Niko nije otišao do tih porodica, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne da ja znam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I niko nije ispitivao te optužbe, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja sam svoj deo posla obavio. Više od toga nisam mogao da uradim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Niste mogli ništa više da uradite ili ste odlučili da ne uradite ništa više?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, vi ne možete ni da zamislite kakva je bila situacija na Kosovu/Kosovë u septembru 1998. godine, naročito u tom području. Haos je bio potpun. Posle septembarske ofanzive bilo je nemoguće kretati se. Mislim da je prvi pokret bio tek krajem septembra, početkom oktobra, kada sam ja otišao da posetim svoju porodicu i da vidim šta se sa njima desilo posle avgusta. Bila je, kao što sam rekao, totalna konfuzija.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prekinuću vas, jer vi ponovo govorite o sebi. A ja sam želeo da razgovaramo o onim porodicama. Kod njih niko nije otišao. A godinu dana kasnije je Fadil Hoxha, sin Ramiza Hoxhe objavio članak u novinama gde je napisao kako nikada nije bilo suđenja, nije bilo nikakve rasprave. Apsolutno ničega. I to je takođe u našem spisu. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P184. To je prikačeno uz izjavu Envera Hoxhe. To je istina. Nije nikada bilo nikakve istrage. To je tačno, zar ne? Ni tada, ni godinu dana kasnije, nikada?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nikada. Bar ne koliko ja znam. Znam samo ono što sam vam rekao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I istina je, gospodine Limaj, zar nije, da oni nisu ubijeni iz onih razloga koje ste rekli Sudu, zato što su iz bilo kojih razloga smatrani nelojalni OVK-u. Zar nije to istina? Upravo onako kako piše na onom papiriću koji je ostavljen pored tela i u tekstu iz novina. Zato su ubijeni, zar ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ja to ne mogu da prihvatom, jer ima mnogo drugih razloga da se poveruje u onu priču koju sam kasnije čuo. I ja ne mogu da prihvatom ovo što mi kažete, budući da kažete da nije sprovedena nikakva istraga, rekao sam vam samo informacije koje sam imao u to vreme. Ti ljudi su došli iz drugog regiona a ja nisam imao razloga da sumnjam da su ti ljudi žeeli da nanesu neko zlo drugima. Da su bili iz Banje/Banjë onda bih imao razloga da verujem da su bili neki dublji motivi u pitanju. Ali osoba koja mi je rekla, nije ništa znala, baš kao i ljudi koji su to svojim očima videli. Upravo mi je tako rekao. Zato sam mu i poverovao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da pogledamo sada saopštenja, jer vi ste ih pominjali i da ih sada zaista i pogledamo.

TUŽILAC WHITING: Iz tog razloga molim vas da nam dostavite dokazne predmete Tužilaštva P48 i P49, a dokazni predmet Tužilaštva broj P48 možemo prikazati na ekranu na velikom formatu radi lakšeg čitanja. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P48, veći format. Ali takođe je potreban za svedoka i dokazni predmet Tužilaštva broj P49, jer mislim da postoji prevod jednog od njih, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P49. Zapravo mogu da dam prvi. Ako možemo da dostavimo ovo. Prvo želim da skrenem pažnju na prvu stranicu dokaznog predmeta Tužilaštva broj P49. Na engleskom jeziku to je saopštenje od 20. maja 1997. godine. Dokument nosi oznaku ERN U003-8552 a imam i albanski prevod ovde. Koji se ne nalazi u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P48, pa vas molim da se to pokaže svedoku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, ovo je saopštenje od 20. maja 1997. godine. To je saopštenje broj 33. To je saopštenje izdato kada ste vi bili u Švajcarskoj, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da pročitam?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Želim da se usredsredimo samo na drugu rečenicu koja glasi: "U obaveštenju za štampu, u saopštenju broj 33, faksirano medijima, OVK saopštava da je ubila Hetema Dobrunu iz sela *Llozice* u Klina/Klinë, ranije ovog meseca zbog njegove notorne i otvorene saradnje sa srpskim okupacionim vlastima." Dakle, ništa u tom saopštenju se ne kaže da je on radio sa srpskom policijom ili UDB-om, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ali to ne znači da nije radio za njih. Po mom mišljenju, ovo ništa ne dokazuje. Mislim da vi možete da dokažete ko je on i da li je to istina ili ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi ste ranije dali iskaz da su postojale jasne instrukcije OVK, mislim u saopštenjima?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A u ovom saopštenju nema jasnih instrukcija, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda nema u ovom, ali imate druga saopštenja u kojima imate takve instrukcije. Imate ih u svojoj evidenciji. Mislim da imate puno takvih.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa hajde da pogledamo ta druga saopštenja.

TUŽILAC WHITING: Pogledaćemo saopštenje broj 35 a to je na engleskom jeziku u dokazni predmetu Tužilaštva broj P49 i nosi oznaku ERN U003-8554. Na albanskom jeziku to je na početku stranice koja nosi oznaku ERN U008-1607.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vidite broj na vrhu stranice, gospodine Limaj? Možda bi sudska poslužitelj mogao da vam pomogne i da vam dostavi dokument koji nosi oznaku ERN U008-1607. Trebalo bi to da bude iz lista *Koha Ditore* od 8. avgusta 1997. godine.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: 16... šta ste rekli, koji broj?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Stranica ima oznaku ERN U008-1607. Na albanskom to je u gornjem levom uglu. Kaže se: "Po odluci Glavnog štaba OVK koja je doneta 3. i 4. avgusta, naše gerilske jedinice su izvršile tri oružane operacije protiv okupatora i njegovih saradnika." A zatim se govori o streljanju dvojice pojedinaca. I ponovo, ni tu nema ničega o njihovom radu za policiju ili UDB-u, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je tačno. Tu se ništa ne kaže o te dve osobe. Ne kaže se eksplisitno da su oni saradivali ali mislim da većina saopštenja sadrži takve informacije. Recimo, u slučaju Ramiza Leke, to sam čuo... ne znam da li je on... čuo sam da je ta osoba stalno učestvovala u ubilačkim operacijama, u napadima na stanovništvo. Za Alija Qullapekua nisam ništa čuo. Ali za Ramiza Leku, pa to je poznato u celoj Drenici/Drenicē da je on bio ozloglašena osoba. A zašto sve ne piše u saopštenjima zavisi od toga ko ih je pisao. Časni Sude, to zavisi od toga ko je pisao saopštenja i šta je osoba koja je sastavljala ta saopštenja. Ali u slučaju Ramiza Leke svi znamo ko je on bio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je on radio za srpsku policiju ili UDB-u?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ramiz Leka je uvek radio sa srpskom policijom. Oni su ga plaćali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A to...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ponavljam, to je ono što su o njemu govorili njegovi seljani, ljudi koji su ga vrlo dobro poznavali, ljudi iz područja u kom je on delovao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kako to znate?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, posle marta meseca ljudi su pričali. Imam desetine drugova u Drenici/Drenicē. Odlazio sam da posetim selo i mi smo se viđali. Video sam Ramiza Keqinu, on je sada mučenik. Ramiz Leku je njega i njegovu porodicu tukao i desetine drugih porodica. Jedan od članova porodice bio je skoro paralizovan. Sećam ga se...

TUŽILAC WHITING – PITANJE:... u saopštenju iz avgusta 1997. godine, da li ste to onda znali? Niste, zar ne? Odmahnuli ste glavom.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: OVK je nastupala kao snaga da koja oslobađa i služi svom narodu a ne da ubija Albance. Za nas je bilo normalno da verujemo u OVK.

Javno istupanje u vezi sa ovim operacijama, bilo je javno, jer ukoliko bi se dogodilo da stradaju nedužni ljudi, OVK nikada ne bi uživala takvu podršku među narodom.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, nije zavisilo ko je pisao saopštenje. To je zavisilo od toga koja je osoba ubijena. Neki ljudi su ubijani zato što su bili u policiji a neki ljudi su ubijani samo zato što su jednostavno previše rekli policiji ili zato što su bili optuženi da su davali informacije ili se sumnjalo na njih. To je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam rekao, ne isključujem mogućnost da su se takve stvari dogadale. Ali u većini slučajeva a govorim o periodu kada su izdavana ta saopštenja... mi smo iz tih saopštenja videli da su ljudi ubijani. Ja ne isključujem mogućnost da je neko ko je bio osumnjičen za to da je sarađivao sa policijom, da je bio ubijen, ali u to vreme ono što sam ja verovao da su ljudi... da su postojale jasne instrukcije o tim ljudima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari, upravo je bilo onako kako je gospodin Krasniqi ovde posvedočio, zar ne, da su ljudi koji su osumnjičeni da nanose štetu zemlji, smatrani kolaboracionistima? Zar to nije istina, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, kao što sam rekao juče i prekjuče, Mališevo/Malishevë obuhvata 53 sela. Zašto se neki takav slučaj dogodio u Mališevo/Malishevë do tog vremena? Kao što sam rekao, bilo je mnogo ljudi koji su provodili vreme sa srpskom policijom u kafićima i njima se ništa nije dogodilo. Nisam video da je u selima u mom području neko ubijen samo zato što je pio kafu sa policajcem u kafiću. A zamislite da se u opštini Mališevo/Malishevë nalaze 53 sela i da se ništa tako nije događalo u tim selima. I na tome sam bazirao svoje stanovište. Ako bi u to vreme, 1997. i 1998. godine, bila ubijena nevina osoba i ako bi se to dogodilo bar u tom kraju gde se to dogodilo, ljudi bi znali da nešto nije u redu i došlo bi do reakcije. A reakcija stanovništva pokazivala je da ti ljudi nisu bili ono što vi mislite, gospodine tužioče.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, mislim da je reakcija upravo to što se vi danas nalazite u sudnici. U saopštenju, ako ga ponovo otvorite, takođe se kaže... ako ponovo pogledate to isto saopštenje. Tu se kaže da je OVK... kaže se: "Zbog toga što imamo posla sa neprijateljem koji razume samo jezik sile, mi moramo da govorimo preko puščanih cevi i to ne kao teroristi, već kao oslobođilačka organizacija." Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I takođe na dnu piše: "OVK je skreće pažnju međunarodnoj zajednici na njen neuspeh da pokaže svoju rešenost u razrešavanju pitanja albanskih teritorija u bivšoj Jugoslaviji." Dakle, već u avgustu 1997. godine OVK je tražila podršku međunarodne zajednice. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Naravno. Međutim, rizikovali smo da bi akcije mogle da budu označene kao akcije terorističke organizacije i to je već počelo da se događa.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pogledajmo sada saopštenje broj 40.

TUŽILAC WHITING: To saopštenje nosi oznaku ERN U003-8557 na engleskom jeziku a na albanskom nosi oznaku ERN U008-1608.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste upoznati sa ovim saopštenjem, gospodine Limaj, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Čitao sam saopštenja i pratio sam sva saopštenja koja su publikovana u tom periodu, ali ne znam na šta se ovo odnosi, jer u to vreme, kao što znate, jedini način komunikacije sa javnošću bio je putem saopštenja. Mi smo čak čitali ta saopštenja na javnim mitinzima, samo da narodu stavimo do znanja da OVK postoji.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kopija ovog saopštenje je, zapravo, pronađena u vašoj kući u vreme kada je vaša kuća pretresena u vreme vašeg hapšenja. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P26.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je moguće. Mora da je to iz sredstava javnog informisanja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ovde u ovom saopštenje стоји: "Uveče, 20. novembra, Dalip Dugoli, kolaboracionista i jedan od ljudi od najvećeg poverenja Miloševića ubijen je u selu Petraštica/Pjetërshticë, blizu Štimlja/Shtime." Vidite li to?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tu se ne kaže ništa o tome da je gospodin Dugoli radio za policiju ili UDB-u, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tu se ne kaže da je on bio policajac ili pripadnik UDB-e ali to ne isključuje da on jeste sarađivao sa srpskom policijom. Jer, konačno, Dragan Jašović je to dokazao o ovoj osobi o kojoj sada govorimo. Nikad nisam video ni čuo za tu osobu. Naravno, ja sam u to vreme bio u Švajcarskoj. Ali ovo ne isključuje mogućnost da je on direktno učestvovao u operacijama srpske policije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi niste imali informaciju da je on bio pripadnik policije ili UDB-e, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U to vreme bio sam u Švajcarskoj, gospodine tužioče.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, odgovor je "ne". Niste imali informaciju.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne. Nisam ga poznavao i nisam znao ništa o tome. To sam čuo ovde prvi put od Jašovića.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi niste čuli da je on služio u policiji, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Čuo sam da je ozloglašeni policajac Jašović imao trajne kontakte sa Dalipom, sa šumarom. I iz tih razloga moguće je da je ta osoba imala... radila za policiju. Ali kao što sam rekao, to je samo mogućnost. Ja samo nagadам, jer o tome ništa ne znam i nemam nikakve informacije o tome.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znači, vi još i dan-danas nagađate i nemate nikave informacije, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja ne nagađam, samo kažem da ne znam. Vi ste ovde u istoj situaciji kao i ja, jer ni vi to ne znate. Samo oni koji su to uradili mogu da znaju. Ja lično ne znam. I ja ne mogu sada da odgovaram za svakog pripadnika OVK i za ono što su oni uradili.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Nije bilo nikakvih jasnih instrukcija od OVK, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Za mene su one bile jasne, vrlo jasne, po mom mišljenju. I o tome je diskutovano hiljadama puta. Ja sam godinu dana učestvovao na javnim mitinzima za javno informisanje građana. Mi bismo izneli te izjave i o njima razgovarali sa građanima. Razgovarali o tome kako će se razvijati naš rat. I sve je bilo jasno. I možda svi nisu znali i nije im bilo jasno. Ali kao što dobro znate, to su bili ljudi koji su bili aktivni i nosili su uniforme.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Izvinjavam se, gospodine Limaj, meni se činilo da ste na početku ove sednice u svom svedočenju rekli da jedini način da ova informacija o kolaboracionistima bude preneta u javnost, bila je preko saopštenja. A da li vi sada kažete da je prenošena i na neke druge načine, na mitinzima?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ono što sam ja rekao je sledeće: kada bismo na našim mitinzima razgovarali o prikupljanju novčanih sredstava, naravno da bismo tada, takođe, razgovarali o značaju rata, o našim ciljevima, o tome kako se stvari razvijaju, o tome da je naš rat pravedan, da nije teroristički, da su naši ciljevi veoma jasni, da je rat nužan i da je jedina alternativa da se OVK bori protiv srpske policije i onih koji su direktno učestvovali u zločinima koje su počinile srpske snage. O tome smo govorili sa građanima, zato jer smo trebali da prikupimo novac.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali, gospodine Limaj, vi niste dobili jasne instrukcije o... jasne instrukcije o kolaboracionistima i šta su kolaboracionisti na tim mitinzima na kojima ste skupljali novac, zar ne? To nije vaše svedočenje, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, mislim da sam odgovorio na ovo pitanje. U to vreme kada smo bili u Švajcarskoj iz reakcija građana moglo je da se vidi šta se dešava. Kada smo se vratili na Kosovo/Kosovë bilo je sasvim jasno kakva će biti naša aktivnost. Mislim da sam već odgovorio na vaše pitanje dva ili tri puta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Oprostite mi ako se ne slažemo. Ali idemo dalje. U istom...

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, možda je sada odgovarajuće vreme.

TUŽILAC WHITING: Samo na još jednu rečenicu iz saopštenja da skrenem pažnju i možda možemo da napravimo pauzu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U istom saopštenju se kaže: "Ponavljam međunarodnim centrima da smo mi zainteresovani za to poluostrvo i da je naša borba

samo borba za slobodu. Okupator je taj koji vodi rat na terorističi način." To je ono u šta ste vi i OVK u to vreme verovali, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, mislim da je istina da je ovim saopštenjem OVK želela da pokaže svoje aktivnosti i da nije teroristička organizacija. A časni Sude, to je bio jedini način da se komunicira sa javnošću, preko saopštenja. Koliko se sećam, čak i 1987. godine Srbi su započeli sa propagandom pred međunarodnom zajednicom, kako bi se OVK proglašila za terorističku organizaciju a da su nazvali OVK terorističkom organizacijom, za nas bi to bilo samoubistvo.

TUŽILAC WHITING: Hvala. Mislim da je sada odgovarajuće vreme?

SUDIJA PARKER: Dakle, nastavićemo u 18.00 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, izvolite.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine Limaj, sada ćemo da predemo na saopštenje broj 42. U vašoj verziji to je saopštenje koje nosi oznaku ERN U008-1610.

TUŽILAC WHITING: Engleska verzija nosi oznaku ERN U003-8560. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P48. To je saopštenje od 28. februara 1998. godine. Dakle, ERN U003-8560

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vidite taj broj pri vrhu u sredini. Oko pola stranice nadole stoji: "13. februara 1990. godine", mislim da je greška u kucanju. Trebalo bi da stoji 1998. godina "Mustafa Kurti, kolaboracionista sa okupatorom, je likvidiran." Da li vidite to, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, vidim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ovde ništa ne piše da je on bio pripadnik policije ili UDB-e, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja imam informacije o ovoj osobi koje sada mogu da iznesem pred vas. Taj čovek je iz sela Obrinje/Abri, koji je bio direktno povezan sa srpskom policijom. U njegovoј kući je uspostavljena je komunikacijska linija sa srpskom policijom, jer se selo Obrinje/Abri nalazi vrlo blizu policijske stanice u Likovcu/Likoc. 1997. godine u njegovoј kući pronađen je jedan čitav komunikacijski sistem. Koliko ja znam, u tom periodu ranjena su dva pripadnika OVK na putu Kline/Klinë – Obrinje/Abri i u toj operaciji učestvovao je i Mustafa Kurti zajedno sa srpskom policijom. I to ne samo Mustafa Kurti, nego dva ili tri njegova brata takođe su bila povezana sa srpskom policijom. Mislim da su se oni javno povezali sa srpskim policijskim snagama tokom

rata, tokom operacija u Drenici/Drenicë. Dakle, on je član porodice koja je imala direktne veze sa srpskom policijom. To su informacije koje sam ja dobio posle 1998. godine. Možda negde u aprilu. Nisam sasvim siguran ali mislim da je to bilo tada.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Ali pre svega, nije sasvim jasno... ta informacija za koju tvrdite da je imate, ona se uopšte ne sadrži u ovom saopštenju, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja mislim da je to bilo jasno čitavom narodu u tom regionu. Tako ja mislim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali nije vam bilo jasno kada ste čitali to saopštenje, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nisam imao nikakvog razloga da ne poverujem u ono što stoji u saopštenju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi takođe...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Jer ne mogu svi da znaju da li je to istina ili nije. Ni ja nisam znao te ljude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Upravo tako. Gospodine Limaj, takođe ste rekli dve različite stvari. Rekli ste da ste mislili da su povezani sa srpskom policijom a onda ste dodali još i to da mislite da su oni otvoreno radili za srpsku policiju. On nije bio zaposlen u srpskoj policiji, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, žao mi je da čujem ovo što vi govorite, jer građani slušaju. Ja to nisam rekao. Taj čovek bio je poznat celoj Drenici/Drenicë. Svi su znali da on aktivno sarađuje sa srpskom policijom. Rekao sam vam da su vojnici pronašli u njegovoј kući ceo aparat za komunikaciju. Ja to nisam lično video ali to sam čuo. I svi u Drenici/Drenicë znaju za tog čoveta. I ne samo da su znali za njega, nego i njegova dva ili tri brata koji su takođe radili za policiju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znači, vi u vašem iskazu kažete da se on smatrao kolaboracionistom zato jer je sarađivao sa srpskom policijom. Da li to kažete, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ono što sam ranije rekao, časni Sude, sada ponavljam još jedanput. Taj čovek je učestvovao u ranjavanju dvojice ili trojice vojnika kao što sam spomenuo, ali on je isto tako direktno učestvovao u masakrima u Likošanu/Likoshan i Ćirezu/Qirez zajedno sa još nekoliko Albanaca. On je bio aktivni pripadnik srpske policije. On je bio osoba u čijoj je kući pronađen taj sistem za komunikaciju i to dokazuje njegov položaj. Kasnije je ubijena još jedna osoba. Koliko je meni poznato, ti ljudi više tamo ne žive i to pokazuje koliko su aktivno bili povezani sa srpskom policijom.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, moram da insistiram na ovoj tački, jer tvrdim da vaš odgovor nije jasan. Znači, zbog opreme za komunikaciju u njihovoј kući, smatralo se da su oni saradnici sa srpskom policijom. Da li je to ono što vi kažete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: (*nema prevoda*)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li vi kažete da je taj čovek bio zaposlen u srpskoj policiji, da je on lično bio pripadnik srpske policije? Da ili ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: On je bio aktivni učesnik u srpskoj policiji i vojsci. I ja sam kao primer naveo njegovu opremu za komunikaciju, samo da ilustrujem njegovu aktivnost. To je bio moj odgovor.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li vam je bilo poznata... ostavimo postrani opremu za komunikaciju, da li vam je poznata još bilo kakva aktivnost u kojoj je taj čovek učestvovao?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, to se dogodilo nakon što je OVK izašla u javnost u tim delovima, u Obrinju/Abri i Likovcu/Likoc. Prema onome što su drugi videli, ta je osoba bila aktivna u pripremi aktivnosti koji je preduzimao srpski režim u Likošanu/Likoshan, Prekazu/Prekaz i Ćirezu/Qirez. I zajedno sa Luftijem Havazijem ili Iljazom, ne sećam se tačno njegovog prezimena... to su činjenice. Taj čovek se direktno borio protiv snaga OVK. On, zajedno sa svojom braćom. Taj čovek, zajedno sa svoja tri brata, borio se direktno protiv pripadnika OVK i ja to znam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi ste svedočili da je on direktno učestvovao u masakrima u Likošanu/Likoshan i Ćirezu/Qirez. To je ono što ste rekli. Čitam sa kompjutera.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ono što sam ja čuo jeste da je on uzeo učešće u pripremi aktivnosti i masakra u Likošanu/Likoshan i Ćirezu/Qirez, jer to je jedan poseban slučaj. Ovo je jedan od ređih slučajeva gde su osobe bile na mestu sukoba, direktnih sukoba sa vojnicima. To je poznato javnosti. To se dogodilo negde u aprilu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, on je ubijen 13. februara 1998. godine a to je pre masakra u Likošanu/Likoshan i Ćirezu/Qirez.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, ja sam opisao koliko je aktivna bila njegova porodica. On i trojica njegove braće. On je učestvovao direktno u pripremi aktivnosti i kao rezultat tih aktivnosti, njegova porodica... on lično i njegova braća, borili su se direktno u Likošanu/Likoshan i Prekazu/Prekaz protiv pripadnika OVK. On jeste ubijen pre aktivnosti u Likošanu/Likoshan i Ćirezu/Qirez ali njegove aktivnosti su se nastavile, jer pripreme za masakr u Likošanu/Likoshan i Ćirezu/Qirez nisu mogle da se urade za jedan dan. To je ono što ja znam. I kada je reč o razvoju događaja u aprilu, mi smo svedoci toga. Mi smo to čuli, jer tada smo mogli da se krećemo. Mogli smo da odemo u Likovac/Likoc. A ako ste išli u Likovac/Likoc morali ste da prođete kroz Obrinje/Abri.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U vreme kada je on ubijen, čak i da je tačno to da je on učestvovao u pripremama tih masakra, to nije tada moglo da bude poznato. Da li se slažete sa tim? Da to nije bilo poznato u vreme kada je on ubijen.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ljudi su znali da je on bio aktivni pripadnik OVK... ispravljam se, aktivni pripadnik srpske policije i vojske. To je istina da je narod znao. Časni Sude...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi to niste znali, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, apsolutno ne. Lično ne znam za tu osobu ni dan-danas.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Upravo tako. Nešto niže u saopštenju stoji: "Pozdravljamo povećani interes međunarodne zajednice a pogotovo američke i nemačke-francuske diplomatijske i tvrdimo da se rešenje albanskog pitanja ne može ograničiti na sadašnje granice Kosova/Kosovë." To je opet jedan apel za međunarodnu podršku. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Idemo sada, molim vas, da pogledamogovor Jakupa Krasniqija. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P141.

TUŽILAC WHITING: Molim da se to da svedoku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Na drugoj stranici i na engleskom i na albanskom jeziku se kaže... to je govor koji je održao Jakup Krasniqi na sahrani žrtvama masakra u Ćirezu/Qirez i Likošanu/Likoshan. Tu se kaže: "Takođe upozoravamo sve međunarodne mehanizme – Ujedinjen nacijski, Savet bezbednosti, Sjedinjene američke države, Evropsku uniju, Evropski parlament i tako dalje – da poštuju povelje i dokumente koje su oni sami napisali i potpisali, od Atlanske povelje do Helsiške i Pariske povelje. Mi dobro znamo da se ni u jednom od tih dokumenata odbrana nacionalnog praga i digniteta ne može smatrati terorističkim delom. Nijedan oslobođilački rat ni u jednoj zemlji ne može da se kvalifikuje kao teroristički rat. A naš rat je samo oslobođilački. Ako bismo se opredelili za terorizam, sigurno bismo to učinili u Srbiji a ne u našim domovima." To je bio stav OVK, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Istinu govoreći... ja ne znam u kom svojstvu je gospodin Krasniqi održao taj govor. Ali ova vizija predstavljena ovde, zaista je vizija OVK. To je činjenica. Ja ne mogu sada da utvrdim da li je on to dao kao aktivista, član ili kao portparol OVK. Ali te se stvari stalno pominju u saopštenjima OVK i u političkim izjavama. Slažem se s tim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da pogledamo sada saopštenje broj 45. Ovo je malo većeg formata. I to saopštenje na albanskom jeziku nosi oznaku ERN U008-1612 a na engleskom nosi oznaku ERN U003-8566. To je saopštenje od 11. marta 1998. godine. Da, to je ERN U008-1612. Dole desno i takođe gotovo na dnu se kaže: "Tražimo od svetskih prestonica da priznaju državu Kosovo/Kosovë i da kazne srpskog okupatora na osnovu Međunarodnih ratnih konvencija, zbog toga jer je očigledan plan fašističkog rata Srbije uništenje albanskog naroda."

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Oprostite. Samo trenutak da pronađem to. Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I to takođe odražava stav OVK. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da pogledamo sada saopštenje broj 47. To je na albanskom jeziku saopštenje koje nosi oznaku ERN U008-1614 a na engleskom jeziku ERN U003-8573, dokaznog predmeta Tužilaštva broj P48. Na albanskem to je na vrhu stranice i to je objavljeno u listu *Koha Ditore* 13. maja 1998. godine. Želim da pročitam od početka. Kaže se: "Po naređenju Glavnog štaba OVK izvedene su uspešne operacije protiv trupa invazije u operativnoj zoni broj 1, to jest u operativnim podzonama: Drenica/Drenicë, *Erenik*, Dukađin/Dukagjini, Paštrik/Pashtrik i Lap/Llap." I takođe se kaže: "Tokom celog ovog perioda izvođene su operacije protiv kolaboracionista Albanaca, koji uprkos ranijim upozorenjima nisu odustali od svojih protivnarodnih akcija." Moje prvo pitanje je. Datum ovog saopštenja je 13. maj 1998. godine. To znači da tada već postoje operativne zone. Operativna zona Paštrik/Pashtrik već postoji, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije istina. Nije bila formirana ni operativna zona Drenica/Drenicë a kamoli Paštrik/Pashtrik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dobro. Ovde se to naziva podzonama. Međutim, možemo da kažemo da su u to vreme te zone bar bile planirane ili zamišljene. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. S tim se slažem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dobro. Dakle, to je 13. maj 1998. godine. Pogledajmo onda što dole niže стоји u saopštenju: "U jednoj munjevitoj akciji naših vojnih formacija uspešno je sprovedena akcija protiv neprijateljskih kaznenih ekspedicija na glavnom putu u operativnoj podzoni Paštrik/Pashtrik." Da li vidite to, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U operativnoj podzoni *Erenik*, ne Paštrik/Pashtrik, *Erenik*, ako dobro pratim, tu stoji... "uspešne operacije su izvedene u operativnoj zoni *Erenik*... podzoni.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ne. Ja čitam nešto niže dole, gospodine Limaj. "U jednoj munjevitoj akciji..."

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Onda se izvinjavam...

TUŽILAC WHITING – PITANJE:... naših vojnih formacija uspešno je sprovedena akcija protiv neprijateljskih kaznenih ekspedicija na glavnom putu u operativnoj podzoni Paštrik/Pashtrik." Da li to vidite sada? Ne žurite.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Dajte mi sekund. Ovde je gomila imena podzona: "Brzom operacijom izveli smo uspešnu operaciju u podzoni Paštrik/Pashtrik, operativnoj podzoni." Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gledate početak treće kolone?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Govorim o glavnom putu u Paštriku/Pashtrik.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je referenca za bitku od 9. maja u Lapušniku/Llapushnik, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ne, nije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, gospodin Krasniqi je rekao, kada je svedočio, da je to glavni put Peć/Pejë – Priština/Prishtinë. Pitaću vas ponovo. Ovde se govori o bici od 9. maja u Lapušniku/Llapushnik, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda je to tako. Ali dozvolite mi da objasnim. Ovde se govori o glavnom putu koji prolazi kroz podzonu Paštrik/Pashtrik. To je put Priština/Prishtinë – Prizren/Prizren. To ide upravo sredinom zone Paštrik/Pashtrik. Ja znam da su razne jedinice izvodile operacije u tom području. Put Peć/Pejë – Priština/Prishtinë ne prolazi kroz podzonu Paštrik/Pashtrik. On prolazi kroz operativnu zonu Drenica/Drenicë i operativnu zonu Dukađin/Dukagjini. Ali put Priština/Prishtinë – Prizren/Prizren prolazi sredinom podzone Paštrik/Pashtrik i jedinice OVK su izvodile operacije u raznim mestima duž tog puta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A gde su duž puta Peć/Pejë – Priština/Prishtinë izvodile operacije? U kojim selima?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U selu Dulje/Duhël je bilo operativnih akcija, u Samodražu/Samadrehxë, u *Drerdralanu*, iz Orahovca/Rahovec, iz sela Orahovca/Rahovec. Svuda su mogli da izvode takve akcije. A 9. maj se odnosi na Drenicu/Drenicë. Inače, ne bi moglo da bude, kada se govori o klancu Lapušnik/Llapushnik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi kažete da ne bi moglo da bude, jer se klanac Lapušnik/Llapushnik ne nalazi u zoni Paštrik/Pashtrik?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne zbog toga. Mogu da vam objasnim zašto. Časni Sude, 9. maja bilo je 10 ili 15 vojnih jedinica iz Drenice/Drenicë, iz Orlata/Arllat, iz Đurđice/Gjurgjicë koje su se borile i isle prema Lapušnik/Llapushnik, dok je nas bilo samo petorica koji smo otišli da im pomognemo. Zato ja togovim. To je jedini logični razlog. Dakle, sve te jedinice... iz Đurđice/Gjurgjicë, zajedno sa svojim komandantom... iz Đurđica/Gjurgjicë, sve one su se borile. Tamo su bile sve jedinice iz Drenice/Drenicë. Prema tome, ako pratimo logiku, to se odnosi na to. Nas je bilo samo petorica, koji smo bili tamo da im pomognemo, kao što sam rekao – grupa koja je odmah odlučila da im pomogne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vratićemo se blagovremeno na to. Ali recite mi prvo, kada je bila ta akcija u selu Dulje/Duhël koju ste spomenuli? Kada se dogodila?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Operacije, akcije, možda su se odigrale u selima Dulje/Duhël i Istok/Istog. Ja sam se, na primer, sa Ismetom, borio sa srpskom policijom u selu Dulje/Duhël. Tada sam ranjen. Mi smo noću izašli napolje i naišli na srpsku zasedu. Borili smo se i tokom te borbe ranjen sam u ruku. U to vreme u Mališevu/Malishevë nije

bilo drugih mesta gde su Srbi napadali, samo u Dulju/Duhël ili Orahovcu/Rahovec, tamo na granici prema Mališevu/Malishevë ili sa druge strane prema Klini/Klinë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li vi smatrate da se taj incident, kada ste vi ranjeni u ruku, ovde u ovom saopštenju spominje kao "U munjevitoj akciji naših vojnih snaga..."? Da li se saopštenje odnosi na to?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa šta onda mislite, o kojoj akciji se tu govori, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne znam da li se na to odnosi. Ali kažem vam da se odnosi na akcije OVK. Ne na Limaja. Bilo je mnogo drugih jedinica koje su bile uključene u akcije. Ne sećam se imane jedinica, jer smo tada delovali u ilegalni, podzemno, mislim. Pokušavam samo da vam dam primer. 29. aprila bio sam ranjen. A ovde se spominje više aktivnosti. Ovde se sumiraju te aktivnosti.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali mene zanima formulacija: Munjevita akcija naših vojnih snaga na glavom putu..." Da li možete da nam pomognete? Šta je to ako nije klanac Lapušnik/Llapushnik?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, ovde se ne spominje nikakva konkretna akcija. Ovo je samo sumiranje raznih izvedenih akcija u toku jednog vremenskog perioda u različitim područjima, kako bi se javnost informisala o raznim aktivnostima u određenom vremenskom periodu. Ovde se ne ulazi u detalje. Jedna od tih akcija bila je 26. ili 29. aprila, tada sam i ja ranjen. Ali tada je bilo i drugih jedinica koje su takođe operisale. Jedinice iz Mališeva/Malishevë koje su operisale na putu Dulje/Duhël – Suva Reka/Suharekë i na drugim mestima. Takođe i jedinice iz Orahovca/Rahovec su operisale na putu Prizren/Prizren – Đakovica/Gjakovë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da sada govorimo o granicama operativne zone. Nacrtali ste dijagram. To je dokazni predmet Odbrane broj DL7. Nacrtali ste granice operativnih zona. Prvo što sam primetio na tom dijagramu je – i mogu to da vam pokažem – veliki crveni trougao u sredini gde su pronađena tela u Beriša/Berishë, izgleda da ne potпадa ni pod jednu zonu prema vašoj karti, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne razumem pitanje. Molim vas da ga ponovite.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Crveni trougao na sredini karte gde piše Beriša/Berishë i gde su pronađena tela streljanih ljudi, prema vašoj karti to ne potпадa ni pod jednu od tri zone, zar ne? To spada u jedan mali prostor između te tri zone. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne, ne. To nije istina. Nisam obeležio tačke tu gde su pokazana sela.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hoćete da stavimo na grafskop?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Mogu li da odgovorim na vaše pitanje?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, možete da vidite kada sam nacrtao te linije, oslanjao sam se na ove tačke. Možete da vidite ovde, možete da vidite tačku koja predstavlja Berišu/Berishë, pa zatim Divljaka/Divlakë a granica do koje se prostire Beriša/Berishë je tu podvučena. Kada kažem Beriša/Berishë, ne kažem da li Beriša/Berishë pripada ili ne pripada toj zoni. Možda se zbog načina na koji je tu nacrtano stiče pogrešan utisak. Međutim, istina je da je Beriša/Berishë pripadala tu, jer je ona deo opštine Mališevo/Malishevë. Ali ne znam gde je tačna granica između Lipljana/Lipjan i Mališeva/Malishevë ali Beriša/Berishë je bila deo opštine Mališevo/Malishevë, pa sam ja zbog toga smatrao da gde god da se nalazilo to selo, ono je deo opštine Mališevo/Malishevë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A prema tome, po vama, i deo zone Paštrik/Pashtrik. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Možete da vidite da ova sela ispod Likovca/Likoc; Banjice/Baicë, Šalje/Shalë, Kišne Reke/Kishnarekë. Možete da ih vidite ovde ispod. Čak i kada sam tu liniju povlačio, povlačio sam je na osnovu sela. Ne znam granicu između Kišna Reke/Kishnarekë i...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mene samo interesuje Beriša/Berishë.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: (nema prevoda)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, prihvataće da je krajem maja 1998. godine, zar ne, Sylejman Selimi bio komandant zone Drenica/Drenicë? Vi to prihvataće. To je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Mislim da je to tako bilo, krajem maja, početkom juna.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kao komandant zone Drenica/Drenicë on je znao granice svoje zone, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nije znao granice svoje zone, zato što ta linija još nisu bila određena. Zone su bile zamišljene prema opštinama. Rekonstrukcija je izvršena dosta kasnije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Opština Klina/Klinë je uvek bila podeljena između zona Dukađin/Dukagjini i Drenica/Drenicë. Zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: I Mališeva/Malishevë i Paštrika/Pashtrik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A nije istina, zar ne, da su zone povlačene po linijama opština, jer su neke opštine bile podeljene u dve različite zone?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. To nije tačno. To se dogodilo kasnije. U početku opština Klina/Klinë bila je potpuno pod kontrolom operativne podzone Dukađin/Dukagjini, što znam da je bio princip. Međutim, po vojnoj logici, zone su... linije su povlačene prema potrebi u različitim područjima. Po mom saznanju, Klina/Klinë, u to vreme Istok/Istog, kao i Peć/Pejë i Đakovica/Gjakovë bili su u zoni Dukađin/Dukagjini ili *Erenik*, kako su je zvali. Nisam siguran. Ovde je dilema, jer je u to vreme bila zamišljena jedna druga zona, zona *Erenik*.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da jednostavno odgovarate na moja pitanja, u redu? Sylejman Selimi je svedočio da je u maju 1998. godine granica zone Drenica/Drenicë bio autoput Peć/Pejë – Priština/Prishtinë i to je bilo tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja o tome govorim iz perspektive Glavnog štaba.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vi kažete da znate bolje ili da znate bolje od Sylejmana Selimija gde su bile granice njegove zone?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Govorim o Glavnom štabu i aktivnostima koje su se vodile u to vreme u tom kraju u to vreme.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Syulejman Selimi je takođe svedočio da je bio postavljen od Glavnog štaba i da je imao redovnu komunikaciju sa Glavnim štabom.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Sylejman Selimi nije bio imenovan. On je bio komandant jedinice a kasnije je potvrđen od Glavnog štaba.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Potvrđen od Glavnog štaba ili postavljen od Glavnog štaba za komandanta zone Drenica/Drenicë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I on je svedočio da je imao redovnu komunikaciju sa Glavnim štabom u to vreme.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, on je znao koje su granice njegove zone, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što vam je poznato na osnovu svedočenja gospodina Krasniqija, koji je bio član Glavnog štaba, zašto Selimi... zašto mu nije bilo jasno koje su granice. Ne znam. U januaru 1999. godine bio sam član komisije koja je trebala da odredi granice tih zona.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U januaru 1999. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. U januaru 1999. godine bio sam član komisije Glavnog štaba.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada govorimo o maju 1998. godine. Da li možemo da se usredsredimo na to? Dakle, pošto ste vi pomenuli gospodina Krasniqija, on je rekao da je gospodin Sylejman Selimi znao koje su granice njegove zone.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa trebalo je da zna koje su granice. Ali činjenica da on to nije znao ili da li je znao ili nije znao, u to vreme je bila sasvim uobičajena.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari, gospodine Limaj, zona Paštrik/Pashtrik prostirala se sve do autoputa Peć/Pejë – Priština/Prishtinë a to je bila linija podele između zone Paštrik/Pashtrik i zone Drenica/Drenicë. I jedini razlog zašto vi tvrdite nešto drugo, jeste da biste selo Lapušnik/Llapushnik smestili izvan vaše zone Paštrik/Pashtrik i smestili ga u zonu Sylejmana Selimija.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Vaš pokušaj da stvari prikažete na ovaj način nije tačan. Ja znam šta vi hoćete ali to absolutno nije tačno, jer celokupna moja aktivnost ukazuje na nešto sasvim drugo. A vi ćete videti koja je bila moja vojna aktivnost. I zato kažem da ovo što vi nastojite da ovde meni pripriješete nije tačno. Vi pokušavate da prikažete da je podela zona išla po liniji glavnih puteva. Međutim, to nije tačno. Recimo, kako su bile zone Nerodimlje/Nerodime i Paštrik/Pashtrik podeljena međusobno. Mi nismo govorili o podeli zona u tako strogom smislu reči kao što to vi ovde meni sugerišete.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Čak je i Ramadan Behluli koji je bio samo vojnik u Crnoljevo/Carralevë znao da se nalazi u zoni Paštrik/Pashtrik.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Ramadan Behluli je bio u zoni Paštrik/Pashtrik kada je postao vojnik posle avgusta. Međutim, Ramadan Behluli nije imao nikakve veze sa OVK do avgusta meseca, u smislu zona i granica. Vi vrlo dobro znate na kakvom bi položaju Ramadan Behluli morao da bude da bi znao takve stvari.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U njegovoј izjavi, koja je sada u dokaznom spisu kao dokazni predmet Tužilaštva broj P11, on je rekao da za vreme maja, juna i jula 1998. godine bio u zoni Paštrik/Pashtrik. To je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To nije istina, apsolutno nije istina. Naprotiv. To je netačno ako nije i laž. Ali ja mislim da je on pogrešio, da nije htio da slaže. Dozvolite mi da vam dam konkretno objašnjenje. Problem je što vi niste detaljno ispitali ovo pitanje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, idem dalje. Želeo bih da sada pogledamo izjavu Jakupa Krasniqija koju je dao 14. juna 1998. godine. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P139. Izjava se ne nalazi u tom svežnju dokumenata, gospodine Limaj... Da li vidite tu dno stranice na albanskom jeziku?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da li mislite na naslov "Vojska koja samo zna albanizam". To je naslov.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da. I tu je fotografija Jakupa Krasniqija.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. To je... vidim uniformu i oznaku OVK. Ne vidim... da, da. Sada to vidim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi ste stajali pored Jakupa Krasniqija kada je on dao ovaj proglašenje, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I on je rekao: "Glavni štab OVK smatra da je u ovoj fazi politički pluralizam čist luksuz."

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I vi ste se složili s tim, zar ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, to nije prvo što se desilo. Čak je i Churchill izjavio nešto slično. Jakup Krasniqi nije bio prvi koji je dao takvu izjavu. To je izjavio predstavnik zemlje bogate demokratske tradicije. Dakle, ja sam se potpuno složio s tim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: On je takođe rekao: "Mi tražimo od Sjedinjenih američkih država i zapadnih demokratija da se ozbiljno založe za uspostavljanje slobode i mira u regionu Balkana." I zatim govori o OVK "koja je bila u stanju da formira široku slobodnu teritoriju u kratkom vremenskom periodu i da je brani i da stvara nove slobodne teritorije dok ne dođe do potpunog oslobođenja". I to je istina, zar ne? Do tog vremena OVK već jeste bila stvorila široku teritoriju i to u vašem području, u Drenici/Drenicë, jednu široku slobodnu zonu. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. U to vreme je Mališevo/Malishevë bilo pod kontrolom OVK, kao što sam već ranije objasnio. U izjavi možete da vidite da je Mališevo/Malishevë bilo pod kontrolom OVK i prema tome mi na te teritorije nismo mogli drugačije ni da gledamo nego kao na slobodne zone. Iz izjave možete da razumete da je OVK uvek nastojala da razreši problem miroljubivim sredstvima, političkim sredstvima. Po mom mišljenju, to opet pokazuje kakva je bila vizija OVK,

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Pogledajmo sada saopštenje broj 49 koje je objavljeno mesec dana kasnije. U vašoj verziji saopštenje nosi oznaku ERN U008-1613 a na engleskom nosi oznaku ERN U003-8557, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P48. Da li ste to pronašli, ERN U008-1613, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nisam čuo broj. Tek sam sada video. Dajte mi sekund, molim vas. Da, da. Vidim. Pronašao sam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vidite, to je u desnom donjem uglu stranice.
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: "Saopštenje Informativnog biroa OVK", je li tako?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da. To je saopštenje broj 49. I kaže se... to je od 13. jula 1998. godine. To je kada... to je kada ste imali redovne sastanke sa Jakupom Krasniqijem. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Nakon 14. juna mi smo se često sastajali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I tu stoji: "Preduzete su, takođe, mere protiv određenih ekstremnih kolaboracionista koji su nastavili i dalje rade protiv naših nacionalnih interesa." Vidite li to, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Samo trenutak.

TUŽILAC WHITING – PITANJE:...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Treća rečenica? Naravno, mora biti da je tako kako vi kažete, ali ja to ne mogu da pronađem

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pročitaću ponovo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U redu, u redu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: "Preduzete su, takođe, mere protiv određenih ekstremnih kolaboracionista koji su nastavili i dalje da rade protiv naših nacionalnih interesa."

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: "Kolaboracionisti su ljudi koji rade protiv interesa OVK."

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pređimo sada na intervju koji je Jakup Krasniqi dao listu *Koha Ditore* 11. jula 1998. godine i to je... mislim da je prva stranica ovog svežnja. Na albanskom nosi oznaku ERN U008-1603 a na engleskom nosi oznaku ERN U003-8580. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P48. Da? Da li ste želeli nešto da kažete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U operativnim zonama, na teritorijama, znam o mestu gde sam se ja nalazio u Mališevu/Malishevë. To nije... mora da se tu mislilo na neko drugo mesto.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, u stvari, ovo je 13. juli 1998. godine. A u stvari, 14. juna... ili 14. ili 15. juna, 17. juna i 21. juna 1998. godine, bilo je borbi... prilično intenzivnih borbi u Crnoljevu/Carralevë, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U julu?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U junu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A otprilike 25. juna bile su prilično intenzivne borbe u Lužnici/Luzhnicë, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: 25. juna? Može biti. Da, u tom periodu bile su intenzivne borbe. Mislim da se ne sećam tačnih datuma ali tačan je period.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znači, kao što ste nam upravo rekli da u vašem području nije bilo borbi, to nije istina. Ovo se upravo odnosi na te borbe.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ne, ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kaže se: "Naše formacije su uspešno sprovele široke operacije u podzoni Paštrik/Pashtrik." O tome se tu govori. O borbama u Crnoljevu/Carralevë i Lužnici/Luzhnicë.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Možda prevod nije dobar. Imao sam na umu nešto drugo. Imao sam na umu opštini Mališevo/Malishevë. Tamo... nije bilo borbi u samoj toj opštini u to vreme. Na to sam mislio. Ali bilo je borbi u selu Blace/Bllacë, oko Suve Reke/Suharekë koja se graniči sa Mališevom/Malishevë. Dakle, u zoni Paštrik/Pashtrik bilo je stalnih borbi u to vreme. To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ali mislio na sam grad.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da pređemo na intervju Jakupa Krasniqija.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Molim vas ponovite.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je ERN U008-1603 na albanskom jeziku.
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: ERN U008-1603, 11. juli.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, to je intervju koji je Jakup Krasniqi dao dok je bio u Klečki/Klečkë. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije intervju koji je dao u Klečki/Klečkë. U to vas mogu uveriti. Ne može biti u Klečka/Klečkë. Ili je bilo u Divljaki/Divlakë ili u njegovom domu, jer kad govore o Klečki/Klečkë, mislim na svoju bazu. Dakle...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U Divljaki/Divlakë.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda je to bilo u Divljaki/Divlakë. Moramo da pravimo razliku da bi to bilo jasno. Ili možda u njegovom domu, jer je u to vreme gospodin Krasniqi boravio i u svom domu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A gospodin Shukri Buja je bio prisutan za vreme tog intervjeta, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne znam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pogledajte drugu stranicu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Da, vidim. Ali ne znam da... ali nisam znao da li je to isti intervju o kome razgovaramo ovde. Da, da. Ova fotografija je snimljena u Klečki/Klečkë, da. Ali ova druga fotografija ne pokazuju ništa, dok se na ovoj vidi Klečka/Klečkë. I to znam jer prepoznajem teren. Onda mora da je taj intervju dat u Klečki/Klečkë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, ipak je to bilo u Klečki/Klečkë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da. U mojoj bazi. U mestu gde sam ja sve vreme boravio. Ali bio sam iznenaden. Jer na ovoj prvoj fotografiji nije se ništa videlo. Znam da je on davao intervju na mnogim mestima ali kada sam video ovu drugu fotografiju, shvatio sam da to jeste bilo u Klečki/Klečkë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, pogledajte, molim vas, to je otprilike na sredini stranice u verziji na engleskom jeziku, stranica nosi oznaku ERN U003-8580. A u vašoj verziji na albanskem to je prvoj stranica koja nosi oznaku ERN U008-1603, pred kraj prvog stupca. Tu stoji: "Albanske političke partije moraju da priznaju OVK kao zajedničke oružane snage Kosova/Kosovë i sadašnju situaciju moraju da prepoznaju kao ratno stanje." Vidite li to pri kraju prvog stupca?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, bojam se da to nisam pronašao. Ne znam šta mislite... prvi, drugi ili treći.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, prvi stubac. Pogledajte prvi stubac. Idite...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da...

TUŽILAC WHITING – PITANJE:....

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, da li sada vidite?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: "Poziva političke partije da se ujedine, da formiraju front i da pristupe OVK." Da. Na to mislite?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ne. Kaže se... da. Kaže se: "Političke partije moraju da priznaju OVK kao zajedničke oružane snage Kosova/Kosovë i sadašnju situaciju moraju da prepoznaju kao ratno stanje." Da li vidite sada?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Da, to je na kraju. To znači da političke partije koje rade na Kosovu/Kosovë trebalo bi da priznaju OVK kao zajedničke oružane snage i da sadašnju situaciju prepoznaju kao ratno stanje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam. Molim vas, pogledajte sada sledeći stubac, drugi stubac.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I pogledajte odgovor gospodina Krasniqi na dnu tog stupca. U redu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Na kraju je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tu se kaže: "OVK je oslobođilačka vojska i redovna vojna formacija. To nije organizacija ili mala grupa koja se bavi akcijama malih razmara. Naše operacije su velike i više liče na operacije velike vojske." Da li vidite taj odgovor, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I vidite... pogledajte... tu je drugi dan intervjuja, 12. jula.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: 12. jula? Ja ovde vidim samo 11. juli.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pogledajte stranicu koja ima oznaku ERN U008-1605.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Samo trenutak. Dozvolite mi da pronađem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Upravo gledate stranicu koja ima oznaku ERN U008-1603. A trebalo bi da pogledate stranicu koja ima oznaku ERN U008-1605.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Vidim stranicu koja ERN U008-1604 sa fotografijom Shukri Buje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas, pogledajte stranicu koja nosi oznaku ERN U008-1605.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Dajte mi malo vremena da pronađem. Vidim ovde ERN U008-1603, ERN U008-1604...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, daćemo vam manju verziju ovoga.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Našao sam. Pronašao sam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, pogledate početak drugog dana intervjuja. Na početku prvog stupca se kaže: "OVK je nova vojska koja je u procesu formiranja. Međutim, OVK ima svoj štab i vojnu hijerarhiju od samog početka i to ima i danas." Vidite li to?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Vidim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A zatim, na kraju tog odgovora on kaže: "OVK je jedna organizovana vojska." Vidite li to?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Da, vidim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U to vreme to je bilo tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Šta mogu da dodam odgovoru ili izjavi gospodina Krasniqija? To nije istina. Vi ste imali ovde autora ovog intervjuja. To nije istina. Činjenice na terenu govore same za sebe. On je mogao da kaže šta god hoće. Ali ja mogu da vam dam detalje o onome što ja znam. Ali ovo nije istina.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari, gospodine...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mnogi međunarodni posmatrači su rekli nešto slično.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari, gospodine Limaj, vi ste rekli da je do sredine juna 1998. godine OVK već bila organizovana, zar niste?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ja sam to drugačije rekao. Rekao sam da je organizovanje... Rekao sam da je Jakup stigao početkom ili sredinom jula da nešto organizuje u zoni Paštrik/Pashtrik. Ali vi znate koliko treba vremena da se uspostavi jedna organizacija. Ogranak političke partije... da bi se organizovao ogranak političke partije treba bar nedelju dana. Rekao sam da je to početak, kada smo videli imenovanje prvog komandanta zone da bi se proces mogao nastaviti. To je ono što sam ja rekao.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, rekao bih da je odgovarajuće vreme. Sada je 19.00 časova.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Whiting. Sada je važno da obezbedimo gospodinu Limaju primerak materijala pre nego što napusti sudnicu kako bi to imao preko noći.

TUŽILAC WHITING: Ja sam razgovarao sa zastupnikom Odbrane i to smo dogovorili.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala. Nastavićemo sutra u 14.15 časova.

Sednica završena u 19.00 h.

Nastavlja se u utorak 24. maja 2005. godine u 14.15 h.

